

У СІМФЕРОПОЛІ МІТИНГУВАЛИ ЗА І ПРОТИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

ПРО «МАЙДАН ПО-СЕВАСТОПОЛЬСЬКИ» ЧИТАЙТЕ НА 4-й СТОР.

У Сімферополі на центральному майдані ім. Леніна в неділю одночасно тривали два мітинги — за і проти підписання Україною Угоди про асоціацію з Європейським Союзом. Обидві масові акції завершилися без інцидентів. У мітингу «За стабільність і процвітання. Кримчани — за розвиток торговельних відносин із Російською Федерацією», організованому президентом Верховної Ради Криму і Кримською республіканською організацією Партії регіонів, взяло участь від 2 до 3 тисяч осіб, переважно бюджетників із Сімферополя і навколишніх регіонів. Спершу перед учасниками

акції виступали художні колективи Сімферополя, потім — керівники парламенту автономії та активісти-регіонали. Зокрема, голова Верховної Ради Криму Володимир Константинов заявив, що вище керівництво України ухвалило рішення, яке відповідає бажанням переважної більшості кримчан. Він додав, що кримчани не хочуть їздити до своїх рідних і близьких у Росію за закордонними паспортами і візами. «Ми розуміємо і підтримуємо рішення відмови наших лідерів від того, щоб жертвувати традиційними зв'язками з Росією в обмін на зближення з Європейсь-

ким Союзом. Такий підхід не відповідає національним інтересам нашої країни», — заявив Володимир Константинов. Одночасно з мітингом проти європейського курсу на протилежному боці майдану під стінами Ради міністрів Криму зібралося близько 300 прихильників укладення асоціації з Євросоюзом. Організатори акції сказали, що правоохоронці спершу перешкоджали їхньому мирному зібранню під назвою «Я обираю ЄС!», хоча вони першими подали заявку на його проведення. (Продовження на 2-й стор.)

Віктор ЯНУКОВИЧ: «Я АПЛОДУЮ ТИМ, ХТО ВІЙШОВ НА МАЙДАН ЗА ЄВРОПЕЙСЬКУ ІНТЕГРАЦІЮ» ЗВЕРНЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ВІКТОРА ЯНУКОВИЧА ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ЧИТАЙТЕ НА 2-й СТОР.

ОТАК ЖИВЕМО... У ПОШУКАХ СПРАВЕДЛИВОСТІ

Вже понад місяць жодна аналітична передача на жодному телеканалі не обходиться без обговорення закону, який дозволить ув'язненим лікуватися за кордоном — на цьому сфокусовано все життя країни. Тож не дивно, що і програми новин розпочинаються не з чогось іншого. А закінчуються вони здебільшого показом маленьких дітей, хворих на рак, в масках і без масок, поголених і ні, позаду у яких операції і виснажливі курси хіміотерапії, а попереду — єдиний шанс вижити — це пройти лікування в одній із закордонних клінік, яка дала згоду спробувати зберегти маленькі життя. Та звертаються туди батьки дітей, як правило, вже тоді, коли згасає остання надія, бо для закордонного лікування потрібні несподівані для пересічних українців грошові суми, які доводиться збирати усім світом. А ось ув'язнені, виявляється, дозволити собі усе це можуть, бо заробили, заслужили, оскільки живуть в якійсь іншій, найгуман-

нішій на планеті державі. Тільки не подумайте, що це стосується всіх. На прикладі колишнього Прем'єр-міністра Юлії Тимошенко євровичники вирішили показати світові, що в Україні покінчено з вибірковою правосуддям (а також «лівосуддям»), а ще кілька відповідних законів — і у нас запанує справедливість. Нинішній гість «Кримської світлиці» — далеко не олігарх, хоча і живе на Південному узбережжі Криму, в Алушті, і з десятима ножевими пораненнями лікуватися за кордоном йому ніхто не пропонував. Та й коли з'ясувалося, з чієї вини сталася трагедія, не забажали його лікувати і в рідному місті: зробили операцію, позашивали рани, вставили дренажі і відправили на сьомий день додому. Дарма, що ножові удари прийшлися на шию, голову (зокрема у скроню), обличчя та на інші життєво важливі частини тіла. Костянтин Олексійович Пастухов (так звали потерпілого), що стівав кров'ю і кілька

разів дорогою непритомнів, у медичний заклад було доставлено «Швидкою», а його нападник, Артем Г., у якого було зафіксовано лише поріз мизинця, пішов додому пішки. Подібні порізи не в дивину жодній господарці, якій доводилося шинкувати капусту, а він же «шинкував» живу людину, яка при цьому чинила спротив. І якби К. Пастухов не був майстром спорту з боротьби, на його житті, ймовірно, було б поставлено криваву крапку. Та, як не дивно, за кілька днів Артем Г. зі своїм порізаним мизинцем опиняється в травматології. Його праву руку, якою завдавав ударів, уже було загіпсовано до ліктя, а експертиза відшукала на ній кілька різаних ран ще й перелом фаланги мизинця. Щоб такі ушкодження можна було кваліфікувати як середнього ступеня тяжкості, молодика тримали в лікарні 24 доби, тобто понад необхідний 21 день. Амбулаторне ж лікування Костянтина Пастухова тривало недовго, а 6 днів, проведені в лікарні,

К. Пастухов

завданих ран не стала фатальною. А тепер ще раз про вибіркоче правосуддя, і навіть не вибіркоче, а коли просто задалегідь признається винний і всі державні інституції працюють на те, щоб все було «пучком». Потерпілим, згідно з медичними висновками, стає... Артем Г. Не беруться до уваги і самі обставини здійснення злочину, який відбувається в під'їзді будинку, де живе Костянтин Пастухов, на дев'ятому поверсі біля дверей його квартири. Чому там опинився Артем Г., який проживає в іншому місці і якого туди ніхто не запрошував? Чому у нього в руках був ніж із замотаною у політилен бруквою, аби на ній не залишалося слідів? Напав він на чоловіка, що повертався додому, зненацька, коли той виходив із ліфта, і почав його убивати... (Продовження на 4-й стор.)

завданих ран не стала фатальною. А тепер ще раз про вибіркоче правосуддя, і навіть не вибіркоче, а коли просто задалегідь признається винний і всі державні інституції працюють на те, щоб все було «пучком». Потерпілим, згідно з медичними висновками, стає... Артем Г. Не беруться до уваги і самі обставини здійснення злочину, який відбувається в під'їзді будинку, де живе Костянтин Пастухов, на дев'ятому поверсі біля дверей його квартири. Чому там опинився Артем Г., який проживає в іншому місці і якого туди ніхто не запрошував? Чому у нього в руках був ніж із замотаною у політилен бруквою, аби на ній не залишалося слідів? Напав він на чоловіка, що повертався додому, зненацька, коли той виходив із ліфта, і почав його убивати... (Продовження на 4-й стор.)

КРИМСЬКА СВИТЛИЦЯ

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка,
трудоий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети "Кримська світлиця" нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства "Просвіта" "Будівничий України"

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована Міністерством юстиції України
Регстраційне свідоцтво КВ № 12042-913ПР від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів несуть автори.
Рукописи не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами - на сторінках газети.
Матеріали для друку приймаються в електронному вигляді. Редакція залишає за собою право скорочувати публікації і редагувати мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора - (067) 650-14-22 (050) 957-84-40

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
95006, м. Сімферополь, вул. Гагаріна, 5, 2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua
Друкарня: ТОВ «ВПК «Експрес-Поліграф» вул. Фрунзе, 47-б м. Київ, 04080
Тираж — 2000

ВИДАВЕЦЬ -
ДП «Національне газетно-журнальне видавництво»
Генеральний директор Олександр БІЛІШ
03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1, тел./факс (044) 498-23-65
Р/р 37128003000584 в УДКСУ у м. Києві МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail: vidavnicтво@gmail.com

ЗВЕРНЕННЯ

ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ВІКТОРА ЯНУКОВИЧА ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Шановні співвітчизники! Найближчим часом я зроблю широке інтерв'ю на телебаченні і відповім на всі запитання. А сьогодні я хотів би підкреслити — альтернативи побудові суспільства європейських стандартів в Україні немає. І моя політика на цьому шляху завжди була й залишається послідовною.

Реформи, які ми здійснюємо, — це підтвердження того, що ми йдемо європейським шляхом. Ми будемо державу, в якій права людини, рівність усіх перед законом, право вибору, соціальний захист є найвищими цінностями для всіх, без різниці, в якому ти регіоні проживаєш чи на який майдан виходиш.

І як Президент хотів би запевнити громадян України — я буду розбудовувати і зміцнювати ці незаперечні фундаменти нашого життя.

У нас ніхто не вкраде мрію про Україну рівних можли-

востей, про європейську Україну. Так само, як ніхто не зіштовхне нас з праведної дороги, що веде до цієї мрії.

Ми багато пройшли, і ще немало нам пройти належить. Найскладніше на цьому шляху були, є і завжди будуть економічні проблеми.

Але я був би нечесним і несправедливим, якби не подбав про найбільш знедолених і незахищених, на яких може лягти основний тягар перехідного періоду.

Я був би, м'яко кажучи, неправий, якби не зробив усього, що треба зробити, щоб люди не втрачали робочі місця, щоб вони отримували заробітні плати і пенсії, стипендії.

Я хочу, щоб у нашій великій українській родині був мир і спокій. Як батько не може залишити сім'ю без хліба, так і я не маю права залишити людей напризволяще з тими проблемами, які можуть виникнути, якщо

під тиском, який ми відчуваємо, зупиниться виробництво, і мільйони громадян будуть викинуті на вулиці.

Тому мені доводиться вдаватися до непростих рішень. Тому я інколи ризикую бути незрозумілим. І тому я прошу сьогодні наш народ уважно вислухати мене особисто.

Я ніколи не зроблю жодного кроку на шкоду Україні і народові. Воля громадян України була, є і буде вирішальною для кожного мого рішення.

Я хочу, щоб люди знали це. Я дякую всім за високу громадянську свідомість. В інтерв'ю телевізійним каналам я більш детально розкажу про наші спільні кроки та дії, які ми будемо робити разом.

Сподіваюся на розуміння і підтримку.

Я вірю — ми подолаємо всі труднощі на шляху розвитку нашої держави, бо нема таких перепон, які не подолає би мудрий і згуртований народ.

Ми ніколи і нікому не повинні дозволяти заважати нам. Молитви і мрії мільйонів покладаються на Господне рішення.

У СІМФЕРОПОЛІ МІТИНГУВАЛИ ЗА І ПРОТИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

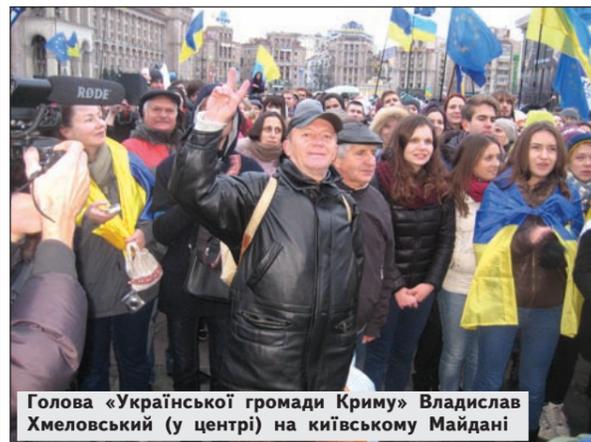
На сходах кримського уряду активісти громадських організацій влаштували імпровізовану виставку фотографій кримчан, зроблених під час їхніх поїздок Європою. Потім учасники акції пройшли колоною центром міста до будівлі Представництва Президента України в Криму.

Під час мітингу його учасники закликали Президента і главу уряду України дотримуватися чинного українського законодавства, яке визначає європейський вектор розвитку держави. За словами одного з організаторів акції, керівника громадської організації «Український дім» Андрія Шекуна, мітинг «не проти Президента, а на підтримку його євроінтеграційного курсу і з вимогами дотримуватися євроінтеграційного законодавства України».

На пропозицію голови громадської організації «Українська громада Криму» Владислава Хмеловського, учасники акції вирішили створити координаційний комітет кампанії «Європейський наступ Криму», яку проводить аж до повноцінного вступу України в Євросоюз.

Водночас один з ініціаторів акції, керівник кримської організації «Демальянсу» Сергій Мокренюк закликав шовчочора проводити в центрі Сімферополя «Європейські чаювання» на підтримку укладення Угоди про асоціацію з ЄС, як це вже кілька днів роблять активісти в Євпаторії та Феодосії.

Володимир ПРИТУЛА

Голова «Української громади Криму» Владислав Хмеловський (у центрі) на київському Майдані

КУРС НА ЄВРОСТАНДАРТИ ДЛЯ УКРАЇНИ Є НЕЗМІННИМ

Президент України Віктор Янукович наголошує, що Україна продовжуватиме курс на євроінтеграцію. «Ми будемо йти своїм шляхом, ми будемо робити все, щоб Україна ставала економічно міцнішою, сильнішою», — сказав Глава держави в інтерв'ю журналістам українських телеканалів.

За його словами, Україна визначилася щодо підписання Угоди з Європейським Союзом. Водночас, підкреслив Глава держави, все, що стосується умов, є принциповим питанням і все повинно відбуватися в інтересах українського народу.

«Щоб країна була конкурентоспроможною. Як тільки ми вийдемо на той рівень, який нам буде комфортним, і коли він буде відповідати нашим інтересам, коли ми домовимось на нормальних умовах, тоді будемо вести розмову про підписання. Коли це буде? Швидко чи не дуже швидко. Час покаже. Я хочу, щоб цей час був якомога скоріше», — підкреслив Президент.

У зв'язку з цим Віктор Янукович підкреслив, що для переходу української економіки на європейські стандарти необхідно не менше 20 мільярдів (євро) на рік, «а в цілому до 2017 року приблизно 160 мільярдів (євро) потрібні».

«Це (підписання угоди) — не вступ України в Європейський Союз, і Україна не буде долучена до європейських фондів. Нас там не буде», — зауважив Глава держави. Він підкреслив, що протягом тривалого часу Україна

вела переговори на різних рівнях з різними структурами Європейського Союзу в торгово-економічних питаннях, питаннях енергетики.

«Будь-які переговори, які ми вели, були спрямовані на те, щоб підійти в хорошій формі. Тобто Україна, перш за все, повинна мати достатній економічний ресурс для імплементації цієї угоди», — наголосив Віктор Янукович.

В. ЯНУКОВИЧ: «Я АПЛОДУЮ ТИМ, ХТО ВИЙШОВ НА МАЙДАН ЗА ЄВРОПЕЙСКУ ІНТЕГРАЦІЮ»

Президент України Віктор Янукович підтримує євроінтеграційні прагнення учасни-

ків Євромайдану в Україні. Водночас Глава держави виступає проти їхньої політизації.

«Я аплодую тим, хто вийшов за європейську інтеграцію. А ті, хто вийшов вирішувати свої політичні питання під партійними прапорами і з гаслами, з якими вони йдуть на вибори 2015 року, — я це також добре бачу», — сказав Віктор Янукович в інтерв'ю журналістам українських телеканалів.

Президент наголосив, що правоохоронні органи під час масових акцій повинні забезпечувати порядок, і вони виконують свій обов'язок.

Прес-служба Президента України Віктора Януковича

У КРИМУ ОГОЛОШЕНІ КОНКУРСИ БЛОГЕРІВ

Для заохочення блогерів та популяризації їхньої діяльності у Криму проведуть конкурс блогерів. Конкурс відбудеться в рамках проекту, що здійснюється Кримським незалежним центром політичних дослідників і журналістів за підтримки Посольства США в Україні. Про це йшлося на прес-конференції в Сімферополі 26 листопада.

Шеф-редактор видання «Кримськотатарське питання», голова Комітету з моніторингу свободи преси в Криму Володимир Притула зазначив, що конкурс проводиться у двох номінаціях: на кращу публікацію та на краще фото у блозі на тему: «Сучасне життя в мультикультурному регіоні — Крим».

Переможців обиратиме компетентне журі, до складу якого входять відомі журналісти і блогери, які не беруть участь у конкурсі, а також представники громадських організацій. Переможці отримають планшети. Ті, хто посяде другі місця, — фотоапарати, треті — модеми для доступу до Інтернету.

Керівник проекту, редактор інформаційно-ана-

літичного порталу «Кримськотатарське питання online» Світлана Єрещенко повідомила, що для участі в конкурсі необхідно надіслати посилання на авторську роботу (публікацію або фото) у своєму блозі, а також текстовий варіант цієї публікації у форматі MS Word або Open Office, або фотографію у повному обсязі в форматі JPEG (файли не архівувати). Кожне посилання (з прикріпленням текстовим варіантом або фото), якщо конкурсант планує надіслати їх декілька, надсилається окремо. При цьому в листі необхідно обов'язково вказати своє справжнє ім'я та прізвище, регіон проживання, а також номер телефону та електронну пошту для зв'язку.

Роботи блогерів приймаються до 17.00 20 лютого 2014 року на електронну пошту: krum.konkurs.blog@gmail.com з копією на best.crimean.blogger@gmail.com. З деталями конкурсу можна ознайомитися на інформаційно-аналітичному порталі «Кримськотатарське питання online» (krumtatar.in.ua). Нагородження переможців заплановано на березень 2014 року.

Крім того, у перебігу прес-конференції було оголошено конкурс Кримського незалежного центру політичних дослідників і журналістів «Кращий кримський блогер-2014».

ДО ЯЛТИ — НА ПРОЩУ

8 грудня, у день пам'яті свщч. Климента, Папи Римського, відбудеться проща до його святих мошів, частинку яких 22 липня 2012 року Блаженніший Святослав, Отець і Глава УГКЦ, передав до храму Пресвятої Трійці в Ялті й виставив їх для публічного почитання.

Храм Пресвятої Трійці знаходиться за адресою: м. Ялта, Відрадне, вул. Священномученика Климента, 1, храм біля міні-готелю «Крим» (орієнтир — зупинка «Санаторій «Прибережний»).

Програма для прочан:

10.00 — Архієрейська Божественна Літургія
12.30 — Обід
14.00 — Зустріч молоді з о. Юстином Бойком (чин оо. Студитів); тема — «Священномученик Климент і його час».
15.00 — Перегляд документальної стрічки «Загадки Папи Римського».
16.00 — Вистава «Володимир» за однойменною п'єсою Феофана Прокоповича у виконанні акторів Молодіжного духовного театру «Притча» (м. Київ).
Розклад може уточнюватися, просимо слідкувати за новинами на сайті Кримського деканату УГКЦ: <http://ugcc-yalta.org.ua/>

«ГОДІ ПРОСИТИ! ВИМАГАЙТЕ!»

23 листопада у Сімферополі на площі перед кафедральним собором Рівноапостольних князів Володимира і Ольги УПЦ КП українська громада провела мітинг-реквієм зі вшанування пам'яті жертв Голодомору-геноциду 1932-1933 років в Україні. Архієпископ Сімферопольський і Кримський Климент відслужив панахиду за невинними жертвами масового голоду.

Виступили Петро Вольвач, голова Кримської філії Наукового товариства ім. Т. Шевченка; Василь Овчарук, лідер кримських КУНівців; Владислав Хмеловський, голова ГО «Українська громада Криму», котрий зазначив, що на траурний захід були запрошені представники усіх гілок кримської влади, але ніхто з них так і не відгукнувся; Рефат Чубаров, голова Меджлису кримськотатарського народу, котрий, провівши історичну паралель з долею власного народу, закликав українців перестати вже, нарешті, просити і почати вимагати від своєї влади дієвості і відповідальності.

Напевне, перейнявшись таким закликом, присутні на мітингу прийняли категоричну резолюцію, в якій, зокрема, зазначається, що у 1932-1933 роках в Україні більшовицьким режимом був організований Голодомор-геноцид, що призвів до загибелі мільйонів українців.

На сьогодні в Україні діє Закон України «Про Голодомор 1932-1933 років в Україні», в якому записано:

Стаття 1. Голодомор 1932-1933 років в Україні є геноцидом Українського народу.

Стаття 2. Публічне заперечення Голодомору 1932-1933 років в Україні визнається наругою над пам'яттю мільйонів жертв Голодомору, приниженням гідності Українського народу і є протиправним.

Р. Чубаров

Ми засуджуємо злочинні дії тоталітарного радянського режиму СРСР, провідником якого була більшовицька (комуністична) партія, спрямовані на організацію Голодомору, з метою примусової колективізації, наслідком чого стало знищення мільйонів людей, руйнування соціальних основ Українського народу, його вікових традицій, духовної культури і етнічної самотності.

Ми звертаємо увагу на те, що кримська регіональна влада, в тому числі на рівні міст і районів, цілеспрямовано, незважаючи на законодавство і Указ Президента, за окремими винятками, в цілому саботувала заходи щодо вшанування пам'яті жертв Голодомору-геноциду 1932-1933 років в Україні.

Громадському комітету доручаємо зібрати всю необхідну інформацію та провести моніторинг щодо проведення зазначених заходів у Криму та оприлюднити їх.

Ми вимагаємо від органів влади:

- Від Сімферопольської міської ради:
 - демонтувати пам'ятники та перейменувати вулиці (Бела Куна, Мате Залки та ін.), названі іменами організаторів Голодомору-геноциду 1932-1933 років, а також голоду 1921-1922 років та 1946-1947 років, політичних репресій в Україні;
 - визначити місце та встановити пам'ятний знак зі вшанування пам'яті жертв голодоморів і політичних репресій в Україні у Сімферополі.
- Від Ради міністрів Криму:
 - ініціювати рішення на рівні міст, селищ, сіл про демонтаж пам'ятників та перейменування вулиць та ін., названих іменами організаторів Голодомору-геноциду 1932-1933 років, а також голоду 1921-1922 років та 1946-1947 років, політичних репресій в Україні;
 - ініціювати рішення на рівні міст, селищ, сіл про визначення місць та встановлення пам'ятних знаків зі вшанування пам'яті Голодомору-геноциду 1932-1933 років, а також голоду 1921-1922 років та 1946-1947 років, політичних репресій в Україні на території відповідних населених пунктів у Криму.
- Від Верховної Ради України:
 - на законодавчому рівні назвати злочинців та засудити злочини більшовицької (комуністичної) влади;
 - ухвалити Закон про заборону комуністичної ідеології та Комуністичної партії України як спадкоємиці КПРС і КПУ, організатора Голодомору-геноциду 1932-1933 років в Україні, голоду 1921-1922 років та 1946-1947 років, політичних репресій в Україні, антиукраїнської та антидержавної партії за своєю суттю.

Архієпископ Климент

ГОЛОДОМОРИ В УКРАЇНІ

У ХХ столітті Україна пережила три голодомори, причому всіх їх спричинила тодішня влада. За обережними оцінками, загальна кількість жертв голодоморів становить 5-7 млн. людей

1921-1923 рр.

Причини: Небажання селян входити в колгоспи та збройний опір у 1919-1920 рр. призвели 1921 р. до примусового вилучення зерна, яке відправляли частково на експорт, а частково – на Поволжя, де голод почався раніше

Масштаб: Голод охопив південно-східну Україну, зокрема й великі міста. За офіційними даними, в червні 1922 р. на теренах УРСР голодувало 3,8 млн. людей (40% населення)

Жертви: За різними оцінками – 0,8-1,5 млн.

1932-1933 рр.

Причини: Їх дві – політична й економічна – знищення селян як соціальної бази українського націоналізму та фінансування індустріалізації за рахунок експорту зерна за кордон

Масштаб: Найбільше постраждали селяни центрально-східної України, яким було заборонено покидати свої села. Голод зачепив також Поволжя, Кубань і Північний Кавказ. У великих містах України голод був менш відчутним завдяки прямим поставкам хліба

Жертви: За різними оцінками – 3-5 млн.

1946-1947 рр.

Причини: На тлі низьких врожаїв у 1946-1947 рр. СРСР експортував за кордон зерна більше, ніж до війни. Європа платила валютою, а нові сателіти СРСР (Польща, Чехословаччина та ін.) отримували його безкоштовно

Масштаб: Голод охопив УРСР, МРСР і частково РСФФР. За офіційними даними, голодувало 1,7 млн. людей, із них понад мільйон – українці. У новоприєднаних західних областях ситуація була кращою, оскільки загопи УПА протидіяли вивозу зерна

Жертви: За різними оцінками – 200-800 тис.

ПРО НЕЛЮДЯНІСТЬ І ВІДСУТНІСТЬ ПОВАГИ

Увімкнув у День пам'яті жертв Голодомору 23 листопада 2013 р. о 8.30 телевізор, помітив, що всього на двох телеканалах – «Ера» та Севастопольській державній телерадіокомпанії були скорботні логотипи, пов'язані з трагедією Українського народу.

Після 9.00 побачив ще на Максі TV, 24 News, ТВі, Першому, Культура, Меню-TV, Глас, КРТ, Сонце, музичних телеканалах М1 та М2 та Тонісі. На жаль, перераховані телеканали мають в Україні невелике покриття та мало глядачів.

«За останні кілька десятиліть і Україна, і світ дізналися багато правди про радянський Голодомор, однак інформаційна війна все ще триває», – сказав історик Володимир В'ятрович, виступаючи в Римі на Міжнародній науковій конференції «Голодомор – 80 років пам'яті українського геноциду».

Чи можна назвати моральною поведінку керівництва та журналістів територіально українських, а ментально советських телеканалів, які розважали телеглядачів як могли у цей скорботний день? Як можна взагалі займатися журналістикою, не поважючи моральних норм народу і не маючи елементарної людської поваги до трагедії українців?

Зрозуміла мета цих власників каналів – комерційна вигода. Але хіба не мету об'єднання громадян держави несе в собі зображення скорботного логотипа?

Президент України Віктор Янукович говорить про чорний слід Голодомору на українській землі, каже: «Наше завдання – зберегти пам'ять про все, що відбулося на українській землі. І героїчне, і трагічне. Спільна пам'ять та спільна історія мають об'єднувати нас, робити сильнішими. Це – фундамент нашого майбутнього», а власники телеканалів і журналісти чомусь залишаються глухими.

Так само неадекватно поводить себе і міністр освіти Табачник, який у нових посібниках з історії взагалі викинув розділи 30-х років, про що говорили учасники телемарафону на 5-му каналі. При цьому школярі знають про геноцид, за допомогою вчителів та самостійної роботи дістають ці знання.

Хіба не до міністра також слова очільника держави про збереження пам'яті «про все, що відбулося на українській землі»?

На телепередачі зібрались поважні експерти з цих питань: директор соціологічної групи «Рейтинг» Олексій Антипович, суддя Федерального Суду США (1987), правник, політичний і громадський діяч, доктор права, професор Богдан Футей, голова комітету Конгресу українців Канади, директор дослідно-освітнього консорціуму з вивчення Голодомору Валентина Куриль, колишній віце-прем'єр Іван Васюк. Були почуті і думки комуніста Валерія Солдатенка, який є директором Українського інституту національної пам'яті і не визнає Голодомор геноцидом Українського народу.

При цьому незаперечним є наведений його опонентами факт того, що доктор права, польський єврей Рафал Лемкін (1900-1959), який зробив визначення слова «геноцид» та розробив Конвенцію про запобігання та покарання злочинів геноциду, прийняту Асамблеєю ООН у 1948 році, ще 11 вересня 1951 р. виступив перед чотирирічною аудиторією в «Мангеттен центрі» у Нью-Йорку з доповіддю «Радянський геноцид в Україні», яку згодом було видано 28-ма мовами світу. Уже на початку своєї доповіді Рафал Лемкін заявив про те, що Голодомор «є класичним прикладом радянського геноциду, найдовшого й наймасштабнішого експерименту з русифікації, а саме – винищення української нації».

Соціолог Олексій Антипович опублікував важливі для розуміння ситуації висновки про те, що російськомовні громадяни знають, але не хочуть визнавати факт геноциду.

Канадський історик і політолог українського походження, професор історії Росії та східноєвропейської історії Квебекського університету (Монреаль) Роман Сербин переконливо і з цитуванням джерел довів, що Голодомор став вершиною довголітнього геноциду Українського народу.

У телемарафоні в обговоренні взяли участь також голова Київської міської організації Українського добровільного історико-просвітницького правозахисного благодійного товариства «Меморіал» ім. В. Стуса, директор музею радянської окупації Роман Куцик, історики Людмила Гриневич та Володимир В'ятрович, які підтверджували факти народоббивства українців, що були сплановані очільниками тоталітарного режиму.

Отже, журналісти 5-го телеканалу найпрофесійнішим чином висвітлюють причини геноциду і Голодомору українців 1932-1933 рр., зібравши до обговорення не пустословів, базік та пустобрехів, як на інших шоу, а фахівців з історії.

Заради справедливості треба сказати, що на кількох каналах теж були розширені сюжети про скорботну подію 80-річної давнини. А про відсутність логотипа та розважальні програми у День пам'яті жертв Голодомору на телеканалах України могла б запитати у власників телеканалів Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення чи Адміністрація Президента України.

Микола ВЛАДЗІМІРСЬКИЙ

ПЕРЕСПІВАЛИ...

МАЙДАН ПО-СЕВАСТОПОЛЬСЬКИ

24 листопада на майдані Нахімова відбулась акція з підтримки євроінтеграції України. Зібрання провели, незважаючи на заборону суду про її проведення та перешкоджання з боку проросійських сил. Численні представники міліції з охороною громадського порядку справились і блокували агресію антиукраїнських сил.

Шумовий супровід забезпечувала традиційно галаслива фронтвумен «Російської общини Севастополя» Тетяна Єрмакова. В'ячеслав Бебнев, який називає себе отаманом місцевого козачого союзу «Русь» і відомий агресивною участю під час антидержавного виступу 5 липня 2008 року на Графській пристані, підкравшись ззаду, вирвав із рук демонстранта прапор ЄС. Після короткої сутички і за допомогою міліціонерів прапор, зроблений із міцного матеріалу, трохи пом'ятим повернули власникам. Це був єдиний серйозний інцидент на акції.

Після того, як прапор Європейського Союзу відбили, переможці заспівали гімн України. Славень ще пролунав за час акції не менше 5 разів. Представники проросійських сил

мали в репертуарі «Легендарний Севастополь».

Українська пісня як засіб політичної боротьби давно застосовується севастопольцями, які асоціюють себе з Україною, і завжди перемагає, бо українці переспівують будь-яких опонентів.

Активіст громадської організації «Міський рух із захисту прав громадян «Народний контроль» і екскандидат в народні депутати Віктор Неганов повідомив, що його напередодні о 23.00 телефоном запросили на засідання суду з приводу заборони проведення акції. Він не пішов, а перед присутніми обгрунтував свою позицію словами президента Віктора Януковича, який сказав: «Альтернативи реформам в Україні, альтернативи європейській інтеграції не існує». Тому його здивувала якась заборона з боку владних структур.

До нього підійшла представниця відділу зв'язків з громадськістю Ленінської районної адміністрації і пообіцяла дати рішення Окружного суду Севастополя, але так і не з'явилась ні сама, ні з документами.

У цей час студентський актив Севастопольського національного технічного університету проводив ве-

лопробіг, присвячений 30-річчю клубу «Муссон» та 50-річчю університету, в якому взяла участь 70 молодих людей. Організатор акції студент державного університету України Сергій Плакіда з факультету технології і автоматизації машиноприладобудування і транспорту на запитання вашого кореспондента: «Молодь за Європу? У вас передові погляди?» твердо і упевнено відповів: «Ми — за Росію!».

Тим часом кілька молодих людей тримали в руках державні прапори України та гасла «Крим — це Європа!», «Молодь обирає ЄС», «Ми = Є», «Не лишайте нас майбутнього!», «Севастополь — частина Європи». Присутні фотографувались також на тлі червоно-чорного стяга та прапора Європейського Союзу.

Треба зазначити, що організатори акції попросили відійти подалі юнака із плакатом «Путін, іди геть!». Кілька десятків учасників підтримки євроінтеграції, серед яких були представники місцевих партій ВО «Свобода», «Батьківщини» та «УДАР», завершили свій захід менше, ніж за годину.

Микола ВЛАДЗІМІРСЬКИЙ

ПРОШУ СЛОВА!

ПОХМУРІ ФЕНТЕЗІ З ПРИСМАКОМ БУРЕВІЮ...

Останні два роки я досить регулярно займаюся тим, що роблю огляди ще неопублікованих творів сучасної англійської літератури. Серед сотень проаналізованих книг було чимало творів жанру фентезі та того, що ми звикли іменувати науковою фантастикою. Твори трапляються різні, в більшості своїй дуже гарні. Траплялися такі, від яких просто перехоплювало дух, але були й такі (на застяті, всього декілька), де автор так закручує сюжет, що створений його уявою світ стає нестерпним не лише для його героїв, але навіть і для потенційного читача. Атмосфера безправ'я і насилля, відчуття несправедливості, якій не можеш зарадити, пригнічують настільки, що виникає непереборне бажання просто закинути те читиво і ніколи більше до нього не повертатися.

З книгами все просто. Тим більше, що письменники — то люди інтелегентні, які з розумінням і вдячністю сприймають критику та, врахувавши зауваження колег, такі правлять свої тексти. А як щодо реального життя? Як щодо паноптикуму, в якому маємо нещастя перебувати самі? Це не книга, яку можна відкласти й забути. Ми наразі самі всередині цього похмурого сюжету.

Ще день тому наші владці на весь голос заявляли про свої євроінтеграційні пріоритети. Ще день тому у представників євроспільноти жевріла надія, що непереборну досі межу таки буде подолано. Але намарно. Насправді, гальмування йшло весь цей час, і що ближче до Вільнюського саміту, то сильнішим воно ставало. Це видно було з «роботи» погоджувальної ради, з «неголосувань» провладних парламентарів, з істеричних випадків депутатки з назавжди перекошеним від презирства обличчям, з поведінки спікера. Не бачити всього того міг хіба що сліпий. Ще більших сумнівів додавали зачастілі зустрічі на найвищому рівні з очільниками північно-східної сусідки, про предмет яких було мало що відомо. Але ж рано чи пізно все таємне стає явним. Ми можемо не знати, про що велись ті перемовини, але ж результат — ось він!

Насправді, «наша» влада вкотре загнала себе в глухий кут. Цілком очевидно, що попри голосні заяви, розраховані на потенційного виборця, який поза всяким сумнівом вже зробив свій вибір на користь Євросоюзу, вона не мала і не має жодного наміру «йти» в Європу. Чому? Чи може шановний читач

увянути собі отого класичного Лиса Микиту, що вільно та комфортно займається своїм лисичим бізнесом серед білого дня та ще й прямиєнько на базарнім майдані? Отож... «Світло явилось світу», каже Книга, «та люди віддали перевагу пітьмі, оскільки справи їх були темними».

Переборовши в більшості своїй віруси ідеологічних забобонів, упередженості щодо західних демократій, щеплених українцям протягом багатьох десятиліть, визирнувши крізь прочинені двері в «загниваючий» світ Заходу і переконавшись у відносності своїх уявлень про добробут і справедливість, пересічний українець вже, схоже, не має сумнівів щодо того, яка модель розвитку держави є для нього більш прийнятною. Я мовлю про старше покоління, про тих, хто на собі спробував вудила комуністичної ідеології. Чи треба говорити, що молоде покоління, яке виросло там, де вже відчувались подихи вітру свободи, вже не загнати до тоталітарного стійла!

Постанова уряду Азарова, якою він вирішив призупинити процес підготовки до укладання угоди про асоціацію з ЄС, свідчить про те, що «люди» та їхні «смотрящіє», які узурпували владу в Україні, зроблять все, аби зберегти status quo. Зважаючи на українські реалії, коли млява опозиція знову нерішуче тупіє на місці, наївно сподіваючись, що, може, ще є шанси вирішити все тихо-мирно в парламенті, сподіваючись, що влада зомліє від одного вигляду виведеного нею на майдан люду, можемо втратити й цю нагоду врешті випростатись і взятися до відбудови країни.

Що ж робити? На вулицю виходити треба неодмінно, але й вимагати від тих, хто виводить вас туди, чіткого й зрозумілого плану дій, плану, який містив би всі варіанти можливого розвитку подій. Відсутність такого плану, розрахунок на спонтанність, на «порив мас» є очевидною ознакою нікчемності лідера. Тож вимагаймо того плану і чітких кроків щодо його втілення.

Ще одним, дуже важливим моментом є навчистіся тримати своїх лідерів підконтрольними, як в час, коли вони потребують нас, так і в подальшому. Маю на увазі дієві вагелі впливу народу на обрану владу. Це запорука того, що в подальшому наші очільники будуть діяти саме в наших інтересах.

Валентин БУТ
с. Міжводне Чорноморського району, АР Крим

ОТАК ЖИВЕМО... У ПОШУКАХ СПРАВЕДЛИВОСТІ

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

На голові нападника була низько натягнена шапка, а в руках, окрім ножа, — газовий балончик, який не вдалося застосувати через малу відстань між супротивниками, що виникла під час бійки. Попередній план розправи не спрацював ще й тому, що Костянтину Пастухову вдалося виштовхнути нападника із ліфта, де той планував здійснити свій злочинний намір, заховавшись від можливих свідків.

Тож свідки такі з'явилися. На крик вийшов сусід В. Попов, який бачив все і якому, вхопивши у нападника ножа, передав його Костянтин Пастухов. Цей судіє викликав міліцію і «Швидку», до приїзду яких потерпілий утримував беззброєного супротивника, нававшись на нього усім тілом. За цей час підійшли й інші люди, у тому числі й дружина Костянтина Пастухова разом з їхньою дитиною.

Здавалося б, тут немає чого і розслідувати — все на виду. Але... настає час повідомити найголовніше: якщо потерпілий є звичайним пересічним громадянином, то Артем Г. — працівник правоохоронних органів, інспектор із профпід-

готовки МУ ГУ МВС України в Криму, лейтенант міліції. А ще у правоохоронних органах працюють його рідна сестра майор міліції Вікторія Г. та двоюрідна сестра Світлана К., перша — старшим слідчим, а друга — слідчим.

Тож і довелось все ставити з ніг на голову, аби в результаті усіх цих маніпуляцій можна було порушити карну справу не проти брата-злочинця, а проти того, з ким він намагався розправитися. Саме це і впевненість у своїй безкарності дозволили двадцятип'ятирічному молодикові піти на такий цинічний злочин, здійснений з 11-ї до 12-ї години дня, без переконливих мотивів.

То що ж було спільного у цих чоловіків з віковою різницею у 16 років, не пов'язаних ні сумнісним проживанням, ні працею, ні захопленнями? А спільною виявилася Марина М., яка з різних часів кожному із них була близькою людиною, можна сказати, «старшим товаришем» (за свого нинішнього цивільного чоловіка в погонах вона старша на 28 років).

Можливо, молодий хлопчина ніколи б не наважився підійти на вулиці до пані передпенсійного віку,

та їх звела доля. Доля в особі його старшої сестри, старшого слідчого Вікторії Г., яка розслідувала справу, що її порушила пані Марина проти свого бізнес-партнера Костянтина, з яким вони спільно займалися купівлею-продажем об'єктів нерухомості. Невідомо, як вже там ці дві жінки порозумілися, але через кілька років безуспішного наступу на партнера по бізнесу Марині вдалося-таки домогтися для нього обвинувального вироку, яким передбачалося покарання у два роки умовно за шахрайство. На момент нового інциденту це покарання Костянтин Пастухов уже відбув, але судова тяганина з колишньою партнеркою з приводу спірних об'єктів нерухомості тривала. І, з його слів, у нового цивільного чоловіка Марини вже урвався терпець й він погрожував непокірному розправою.

І ось, не довівши свою справу до кінця з допомогою ножа, Артем Г. зі своєю групою підтримки вже домагаються порушення карної справи проти раніше судимого Костянтина Пастухова, а прокурор м. Алушти А. В. Шаповалов вбачає у пригоді звичайну бійку, під час якої «Артем Г. и Пастухов К. А.

нанесли друг другу множественные удары ножом в область головы и туловища, также наносили удары кулаками в разные части тела». Причому Артем Г. постраждав значно більше, а Костянтин Пастухов відбувся короткочасним розлагодженням здоров'я, тож і має відповіді за завдані міліціонером тілесні ушкодження.

Цілий рік довелось Костянтину Пастухову доводити, яких саме він зазнав травм, і нарешті вони були розцінені як середнього ступеня тяжкості, а не легкі подрапини. У той же час його суперник доводив, що це саме К. Пастухов напав на нього з ножем, а не навпаки, в результаті чого старший слідчий прокуратури м. Алушти К. Е. Тадеєв виголосив, що встановити, хто ж і стосовно кого здійснив правопорушення, виявилось неможливим, і закрити кримінальну справу, об'єднавши два позови: міліціонера і потерпілого, це при тому, що нібито були проведені всі належні слідчі дії та опитано 15 свідків, які бачили, як К. Пастухов вів до себе Артема Г. в гості.

У своїх подальших скаргах, що були направлені в алуштинський міський суд, уповноваженому з прав людини, народному депутату Е. Леонову та в інші інстанції, Костянтин Пастухов наголошує на парадоксальних суперечностях по-

між первинними діагнозами, встановленими лікарями «Швидкої допомоги», та тими, що були зафіксовані згодом у слідчих документах, на тому, що, на відміну від нього самого, Артем Г. відмовився пройти експертизу на детекторі брехні, та на інших очевидних підставках фактів, але все це так і не береться до уваги.

Лейтенант Артем Г. як працював, так і працює в міліції. А відповіді на всі свої звернення скалічений чоловік одержує з тієї ж самої особисто зацікавленої інстанції. «Я не запрошував Артема Г. до себе додому і не просив його чекати мене біля ліфта дев'ятого поверху з ножем в руках», — все ще намагається перекопати сліпу Феміду Костянтин Пастухов. Та що з неї візьмеш? Вона ж незряча і довіряє тільки своїм алуштинським поводирям, а серед них і люди з прізвиськом, що стало вже одіозним. А лейтенанта Артема Г. шкода. Було б непогано послати його лікувати свого мизинця за кордон, та, по-перше, його ще й досі не ув'язнено, а по-друге, ухвалення цього закону перестало бути для України актуальним.

Хоча прогрес у судовій справі таки намічається: днями Костянтин Пастухов повідомив, що попереднє рішення суду скасовано і його позов вивчається у слідчому відділі прокуратури АРК.

Тамара СОЛОВЕЙ

ЯК ЦЕ БУЛО В ЧЕХІЇ?

Нещодавно в київській книгарні «Є» в рамках проекту «Європейський досвід» відбулася дискусія за участі чеських політиків. У заході взяли участь Іржі Скалицькі, міністр національної власності і приватизації Чеської Республіки в 1990-1992 роках, Ян Румл, колишній журналіст, міністр внутрішніх справ у 1992-1997 роках (він переформатував чеську поліцію, причетний до розпуску внутрішніх військ Чехословаччини), Іржі Новотни, директор Служби безпеки в 1990-1992 роках.

Ян Румл відразу зазначив, що Чехія була в кращому стані, ніж Україна. Війська неодноразово проходили з боями територію України. В Україні радянська система протривала на двадцять років довше, ніж у Чехословаччині. У Чехословаччині демократичні традиції існували з часів першої республіки. Чехословакам вдалося вибудувати певну систему спротиву. Діав дисидентський рух на чолі з Вацлавом Гавелом. Була сформована певна еліта, готова до керівництва. Спочатку багато імпровізували, але чітко усвідомлювали потребу прийти до демократичних принципів. Так було доповнено конституцію Чехословаччини, а потім Чеської Республіки. Вихідна точка доповнень — захист прав і свобод людини. Потрібно було шукати інструмент, за допомогою якого здійснювати охорону прав людини. Для цього було зроблено розподіл влади на законодавчу, виконавчу і судову гілки. Було поставлено перепони, щоб ці влади не могли впливати одна на одну. Суддів тепер призначають пожиттєво. Але передусім було забезпечено повну свободу засобів масової інформації.

Ян Румл сказав: «Одне з найголовніших гасел нашої революції — «Ми хочемо назад у Європу». Ми були в такому становищі, як нині Україна. Нам треба було прийняти певні вимоги, щоб вступити в Європейський Союз. Ще одна необхідна умова — моральність політики. Без цього неможливе існування громадянського суспільства».

Іржі Скалицькі розповів, що реформатори ґрунтувалися на досвіді Чехословаччини періоду між двома світовими війнами. У Чехії велися суперечки, як проводити і як не проводити реформи. Але в одному доходили згоди — всі хотіли в Європу. Перший крок — це договір про асоціацію з Євросоюзом. Зараз цей крок має зробити Україна. Європейський Союз — це об'єднання держав для захисту своїх інтересів. Вони усвідомлювали, що будуть

суперечки за столом, але не буде воєн. В Європейському Союзі встановлено певні критерії. Держави повинні керуватися демократичними принципами не лише на виборах. Потрібно забезпечити дотримання прав і свобод людини, прав національних меншин. Економічною вимогою є вільна ринкова економіка, яка уможливила проведення чесної конкуренції.

Протягом 1993-1996 років Чехія тісно співпрацювала з державами Європейського Союзу. Підготовчий період тривав три роки. В 1996 році Чехія вже почувалася настільки сильною, що попросилася в члени Європейського Союзу.

Складно підлаштувати правову систему під вимоги Європейського Союзу. На всій території ЄС здійснюється вільне пересування людей, абсолютна свобода вибору людьми місця праці, вільний рух товарів, капіталу і надання послуг. Потрібно узгодити право на цій території. В зв'язку з дозволом вільного пересування необхідно вирішити питання зі злочинністю.

У Чехії після вступу в ЄС зросли показники ВВП і доходи на душу населення. Лише фінансова криза зупинила це зростання.

Іржі Новотни поділився спогадами про свою діяльність. Він сказав, що необхідно повністю демілітаризувати суспільство, реформувати поліцію і службу безпеки. Іржі Новотни згадав: «У березні-квітні 1990 року у нас було відчуття, що ми будемо нове суспільство. У нас були новий президент і новий парламент. Але поліція і служба безпеки не були реформовані. Їхня специфіка полягає в тому, що вони не можуть реформуватися зсередини. Я очолював Службу безпеки Чехії. Передусім було відділено контроль від Міністерства внутрішніх справ. Встановлено парламентський контроль за службою безпеки, створено бюджет, щоб не було зайвих витрат, зменшено кількісний склад служби до потрібного рівня. За комуністичного режиму відділи служби безпеки були майже в кожному населеному пункті. Ці люди даремно отримували гроші. Процес реформ тривав 11-12 місяців. Коли мені було 20-30 років, кожна доросла людина знала про існування служби безпеки і боялася її. Зараз багато людей не знають, як ця служба називається, і часто навіть не знають про її існування. Різниця між тоталітарною і демократичною державою полягає в тому, що в першій людина, коли бачить поліцейського, то починає бояти-

Юрій Макаров, Іржі Новотни, Ян Румл, Іржі Скалицькі

ся, а в другій — людина, коли боїться, то починає шукати поліцейського».

Модератор заходу Юрій Макаров поцікавився, як усунути стару комуністичну номенклатуру, як провести люстрацію, як виконавчій владі уникнути спокуси впливу на інші гілки влади, особливо судову, як уникнути протекціонізму на користь олігархів?

Слово знову взяв Ян Румл: «Нам не вдалося повністю очистити владу від таких елементів. Ми використали дуже багато методів, але нам не вдалося все охопити. Наприклад, були сформовані громадські комітети. Перед ними поставали члени колишньої поліції. Комітети вирішували, чи усунути дану людину із поліції, чи перемістити. Була проведена атестація і в армії. Закон про люстрацію встановлював принципи, хто може працювати. Колишні номенклатурні працівники, агенти служби безпеки не мали права працювати на державних посадах. У приватній діяльності їх не обмежували. Вони могли займатися підприємницькою діяльністю, створювати власні фірми. Служба безпеки мала контролювати, щоб ці люди не шкодили. Служба безпеки збирала інформацію. Розглядом інформації займалися інші служби».

Іржі Скалицькі додав, що уряд повинен отримати довіру парламенту. Парламент може оголосити недовіру владі і розпустити її. В Конституції записано, що судова влада абсолютно незалежна. Від комуністичного режиму було успадковано багато суддів, яким не можна було довіряти. Всі судді проходили певний тип перевірок і контролю. Потрібно було позбутися не лише тих, які прислужували комуністичному режиму. Потрібно було подбати, щоб нові не хотіли прислужувати новій владі. Судді працюють до 70 років, а потім йдуть на пенсію. Суддя може нести кримінальну відповідальність перед комісією, яку творять самі судді. Судді мають гарну зарплату і впевненість, що їхня кар'єра забезпечена. Встановлено перелік діяльності, яку виконує суддя.

Один із присутніх зауважив, що в Україні судді теж призначаються пожиттєво, але вони вийшли з-під контролю суспільства, і запитав, який відсоток старих працівників залишився після люстрації.

Виявилось, що в Чехії деякі структури були цілком скасовані. Людина мала написати заяву про свою неналежність до народної міліції (таємної комуністичної поліції). Відомий випадок, коли якийсь прокурор написав, що не був членом цієї структури, однак знайшлися документи, які засвідчили протилежне. Прокурора позбавили посади.

Іржі Скалицькі сказав, що в Чехії відбулася зміна, тому що їх хотіла більшість населення. Політична сила, яка перемогла на виборах, отримала 55 відсотків голосів. В Україні на початку 1990-х намагалися провести зміни, але успіху не було. Помаранчева революція була спробою провести зміни, але Ющенко і Тимошенко не досягли успіху.

Ще один із присутніх заявив: «Наш внучатий племінник у Москві пропонує нам об'єднатися, як верхинки з конем, де він буде верхинкою, а потім поїхати до спільної мети. Чи в Чехії існують політичні рухи, які закликають до слов'янської єдності?».

Йому відповіли, що такий рух у Чехії був переважно у XIX столітті. А в 1929 році полишив свою посаду Карел Крамарж, єдиний політик у Чехії, який пропагував об'єднання слов'ян. Останні надії на слов'янську єдність померли в 1968 році після радянської окупації Чехословаччини.

Чеські гості порівнюють Європейський Союз із складним подружжям, де шодня відбуваються сварки, але дякувати Богу, не війни. Чехи радять нам іти в напрямку Європи і Європейського Союзу.

Присутніх цікавило проведення приватизації в Чехії. Іржі Скалицькі визнав, що Чехії не вдалося уникнути помилок у приватизації. Першим принципом була реституція. Якщо знаходилися старі власники, то їм повертали власність. Велику частину майна (житловий фонд, комунальні служби) передали у

власність міського самоврядування. Багато дрібних підприємств (готелі, ресторани, магазини) продавали на аукціонах. З великими підприємствами було складніше. Тут або шукали сильного інвестора, або проводили ваучерну приватизацію. І зробили найбільшу помилку — не змогли усвідомити за так званими інвестиційними фондами, почалися зловживання. Іржі Скалицькі порівняв: «Ми допустили багато помилок, але настільки поганой структури, як в Україні, у нас немає».

Ваучер можна було купити за символічну ціну, в перекладі на українські гроші — 300 гривень. Більша частина населення довірила ваучери інвестиційним фондам, які їх привласнили.

Чехія вступила в Євросоюз раніше за Україну, бо географічно ближча. Чеські гості говорять: «Ми віримо, що Україна має бути членом Європейського Союзу, і ми тут, щоб допомогти вам».

Пролунало й таке запитання: «Чому Європейський Союз хоче заповнити Україну?».

Іржі Скалицькі відповів: «Європейський Союз тільки пропонує і нікого ні до чого не примушує. Європейський Союз хоче мати дружні стосунки на своїх кордонах».

Присутніх цікавило, як вступ до ЄС вплинув на життя пересічного чеха? Чи стали чехи щасливішими?

Відповідь була така: «Щастя у нашій державі вирішує не уряд. Після вступу в ЄС збільшився приплив інвестицій із закордону. Відповідно збільшилися кількість робочих місць і рівень зарплат. Але після кризи в 2009 році становище погіршало, бо припинився приплив інвестицій. У Чехії є групи людей, що гуртуються навколо комуністичної партії, яка стверджує, що за старого режиму було добре. Але комуністи набрали на виборах тільки 14,5 відсотків голосів».

Присутніх цікавило, чи в Євросоюзі не перетворюються всі наші на одну. Відповідь: «Європейська унія роздумує на майбутнє, щоб були чех, поляк, українець і так далі як народність, але почувалися політично європейцями».

Анатолій ЗБОРОВСЬКИЙ

КРИМСЬКА ПРОБЛЕМА В ДІЯЛЬНОСТІ УНР

Директор Українського інституту національної пам'яті Валерій Солдатенко вважає, що презентація в Києві монографії кримського історика Андрія Іванця «Кримська проблема в діяльності УНР періоду Директорії (кін. 1918 — 1920 рр.)» стала першою акцією з відзначення 60-річчя входження Криму до складу України. Включення у 1954 р. Кримської області в межі УРСР була заключним актом довгого соборницького процесу. Про це він заявив під час презентації нового видання в Національній парламентській бібліотеці України.

Захід було приурочено до 95-ої річниці утворення Директорії, яка була спочатку керівним органом антигетьманського повстання, а пізніше — вищим органом управління Української Народної Республіки. У презентації взяли участь науковці, державні службовці, громадські діячі та працівники закладів культури. Монографія кримського дослідника є першою в історіографії спробою подати комплексну картину політики УНР періоду Директорії (1918-1920 рр.) стосовно Криму.

А. Іванець у виступі зазначив, що презентація проводиться в Києві у цей час не випадково, адже, з одного боку, відзначається 95-річчя утворення Директорії, а з іншого, — виповнюється 60 років поїздки М. Хрушова до Криму. Під час неї радянський керівник переконувався у

катастрофічному стані сільського господарства та соціальної інфраструктури Кримської області, що стало одним із важливих аргументів для ухвалення рішення про передачу її до складу УРСР. Отже, наступного року ми відзначимо 60-ту річницю завершення формування кордонів сучасної України, наголосив дослідник.

У своїй доповіді він розкрив сутність кримської проблеми у 1917-1920 рр., розповів про формування кордонів українських державних формувань та про еволюцію ставлення УНР періоду Директорії до Криму. На думку А. Іванця, для УНР кримська проблема була ключовою серед прикордонних проблем, адже від її успішного вирішення залежала можливість гарантування економічних, безпекових та стратегічних

В. Солдатенко (праворуч) та А. Іванець

інтересів України в Причорномор'ї. Тому українські державні органи після недовгого періоду коливаний на початку 1919 р. стояли на позиціях необхідності інкорпорації Кримського півострова.

«Книга хороша, на часі», — сказав директор УНІП, професор, доктор історичних наук В. Солдатенко. Він зазначив, що кримський історик вивчає одні з найменш досліджених періодів та тем. Загалом в Україні за останні понад двадцять років захищено істориками понад 500 кандидатських та докторських дисертацій щодо подій 1917-1920 рр. в Україні, але 90% з них присвячено добі

Центральної Ради та Гетьманату. При цьому доба УНР періоду Директорії є найбільш тривалою за часом. Заслуга А. Іванця в тому, що він вичленив кримську проблему та взявся досліджувати її окремо, наголосив В. Солдатенко. За його словами, у книзі кримського історика є «хороший послідовний підхід до викладення матеріалу» та загалом «все, що необхідно для нормального історичного дослідження».

В. Солдатенко повідомив, що УНІП спільно з Національним НДІ українознавства та всевітньої історії планують провести у 2014 р. наукову конференцію, при-

свячену включенню Криму до складу України та проблемі соборності загалом.

Директор департаменту інформаційної політики Держкомтелерадіо України Богдан Червак привітав автора з виходом книги, яка порушила больові проблеми вітчизняної історії та який її аспект, який не розглядався українськими істориками. «Для мене після її прочитання відкрився пласт невідомої регіональних проблем», — сказав він. На думку Б. Червака, книга цінна тим, що буде спонукати задуматися над необхідністю визнання спадкоємності сучасної Української держави від УНР. Він нагадав, що Державний центр УНР в екзилі передав на урочистому засіданні Верховної Ради у 1992 р. повноваження Президенту України, проте й досі немає жодного нормативно-правового акта щодо цього питання.

Під час презентації відбувся жвавий обмін думками між науковцями та громадськістю щодо кримської проблеми у ХХ ст. та у наш час, щодо питань історичної освіти та політики пам'яті. Зокрема, громадська активістка Л. Мадоян наголосила на проблемах з патріотичним

вихованням молоді історичними засобами у школах Севастополя.

Наприкінці презентації працівники Національної парламентської бібліотеки України вручили автору історичного дослідження символічні жовто-блакитні квіти з побажаннями написати нові книги про маловідомі сторінки вітчизняної історії.

В свою чергу А. Іванець висловив вдячність за підтримку у проведенні презентації в Києві кримському громадському діячу та підприємцю Василю Кунцову, а також директору МП «Світ» Василю Стефанюку та працівникам бібліотеки.

Прес-служба Таврійської гуманітарної платформи

«Так ослабла і розпалася Українська держава. Винні в тім були князі й бояри, що бралися правити, а не вміли ані завести ладу, ані задержати вкуні українські землі. Винна була й ГРОМАДА, що вміла жалітися на княже та боярське безголов'я, але не старалася і не вміла направити того ладу і воляла лише піддатися під татарську владу, ніж завести порядок у своїй державі».

Михайло Грушевський
«Коротка історія України», ст. 25 (Йдеться про причини занепаду Київської Русі)

«Люди і за царизму не схильні до самостійності, а за 3-4 покоління (комуністичної тиранії — П. С.) перетворилися на покірних, безініціативних совків. У динамічному XX столітті — це хвороба».

Професор Гелій Черний
Газета «День»
№ 64 від 11.04.2000 р.

Територіальна, тобто сільська, селищна, міська громада в Україні має давнє коріння. Вона відома з часів Київської Русі. Про одну з перших назв громади (верв) говорилося у «Руській правді».

Український історик XIX ст. В. Антонович, підсумовуючи досвід політичного життя в Україні, констатував: «...ПРОВІДНОЮ ПОЛІТИЧНОЮ ІДЕЄЮ українському народові прийшовся принцип вічевий, принцип ШИРОКОГО ДЕМОКРАТИЗМУ... і признання рівного політичного права для кожної одиниці суспільства. Українському народові ніколи не довелося цілком і повністю виявити свою провідну ідею; йому довелося лише інстинктивно простувати до неї; у давнину, за княжих часів, вічевим, громадським та виборно-церковним устроєм, перегадом судовим устроєм у так званих копних судах.

Нарешті ж оця провідна ідея вельми рельєфно визначилася в козащині, а ще виразніше, з погляду реалізування її в житті, — у Запорозькій Січі... Провідна ідея нації може найширше виявитися під час самостійного її життя». Нарешті, здобувши свою Українську державу, ми збудуємо й можливість сповна реалізувати свою провідну політичну ідею.

Іван Франко присвятив низку праць територіальним громадам Галичини. Розмірковуючи над значенням громад у ПОЛІТИЧНОМУ житті держави, він у праці «Що таке громада і чим вона повинна бути» писав: «Коли кожний повіт, кожний край, кожна держава складається з громад сільських чи міських, то ПЕРША І НАЙГОЛОВНІША ЗАДАЧА ТИХ, ЩО УПРАВЛЯЮТЬ державою, країнами, повітами повинна бути така, щоб ДОБРЕ УПОРЯДКУВАТИ І МУДРИМИ ПРАВАМИ ЯКНАЙБІЛЬШЕ ЗАБЕЗПЕЧИТИ ту найменшу, але основну одиницю. Бо коли громада ЗЛЕ УПОРЯДКОВАНА, БІДНА, ТЕМНА І САМА В СОБІ РОЗЛАЗИТЬСЯ, то очевидно, що й увесь побудований на ній порядок повітовий, крайовий і державний не може бути тривалий». (Що ми й маємо — П. С.)

У 1927 р. Західноукраїнське національно-демократичне об'єднання (УНДО) у брошурі «За життя громади» наголошувало, що наша сила як народу опирається і зберігається у наших громадах. Наші громади є джерелом нашої господарської сили, є ОСНОВОЮ, НА КОТРУ СПИРАЄТЬСЯ НАША ПО-

ЛІТИКА, з громад рекрутуються наші борці-герої за краще життя народу, є кузницею, де гартується національна сила і свідомість».

Правник Костянтин Левицький у своїй праці «Наш закон громадський» зазначив, що протягом століть важливими функціями громади були: забезпечення правопорядку на своїй території, господарська і культурно-просвітницька функція. Так, для гарантування безпеки всім членам громади, збереження рухомого і нерухомого майна у містах і селах створювалася спеціальна поліцейська служба (нічна варта). Громади мали свої маєтки, прибутки від яких йшли на потреби й витрати всіх односельців — членів громади.

Вони володіли громадським майном — речами, що служили кожному членові громади. Сюди входили орні

місце в організаційно об'єднаній громаді свого села, селища, міста і час від часу працювати в ній на СЕБЕ так, як він уже працює у своїй сім'ї і трудовому колективі.

Звичайно, не кожен виборець-«сирець» захоче і зможе переосмислити звичну йому фігюристичну роль у політичній системі держави, фактично зведену лиш до голосування, і відмовитись від неї. Але необхідна для територіальної громади їхня більшість (51%) — захоче і зможе, бо це стверджуватиме їхню самостійність, людську гідність, сприятиме задоволенню їхніх життєво важливих потреб, відповідатиме провідній політичній ідеї українського народу, традиціям наших предків.

Підтвердженням такого погляду слугують і дані проведеного мною опитуван-

громада у будь-який час може достроково припинити повноваження органів та посадових осіб місцевого самоврядування, якщо вони порушують Конституцію або закони України, обмежують права і свободи громадян, не забезпечують здійснення наданих їм законом повноважень».

Ст. 7: «Право висування кандидатів у депутати місцевих рад та кандидатів на посаду сільського, селищного, місцевого голови належить громадянам України, які мають право голосу, і реалізується ними безпосередньо шляхом самовисування, а також висування на зборах виборців за місцем їхнього проживання».

Ст. 6. п. 1: «Первинним суб'єктом місцевого самоврядування, основним носієм його функцій і повноважень є територіальна громада села, селища, міста».

ОРГАНІЗАЦІЙНО СТРУКТУРОВАНА, САМОВРЯДНА, ФІНАНСОВО САМОДОСТАТНЯ ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА — ОСНОВА ДЕРЖАВНОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО УСТРОЮ УКРАЇНИ

землі, сінокоси, полонини, толоки, городи, сади, пасіки, стави і громадська хата, школа, церква, корчма, тюрма, млин тощо. Старовинною формою взаємодопомоги при виконанні термінових або трудомістких робіт була толока.

Українські козаки здійснювали й політичні функції — обирали старшин, знімали їх з посад, навіть судили. Та російський царизм і радянська влада звели нанівець діяльність територіальних громад. Покажу це на прикладі. Влітку 2000 р. міський голова м. Щорс згідно з законом повинен був звітувати про свою роботу перед виборцями міста. Виконкомом міської ради було зроблено відповідну рекламу. Звітувати ж йому не було кому, бо майже із 9 тис. виборців на збори прийшло менше півсотні, і це непоодиноким випадком і не тільки в Щорсі. Доказів не бракує. 10.02.2001 р. на збори прийшло близько 70 чол. І «звіт» відбувся.

Щоб більш зрозуміло відобразити існуючий стан «територіальної громади», скористаюся методом порівняння. Відомо, що у фундамент будинку закладають придатний для цього матеріал — камінь, бетонні блоки, випалену цеглу, скріплені між собою розчином цементу. Територіальна громада складається із своєрідних цеглин — окремих виборців, але не з'єднаних між собою організаційно і тих, які не усвідомлюють тієї ролі, котру можуть і повинні відігравати у системі місцевого самоврядування для найповнішого задоволення всіх життєво важливих потреб.

Тому сучасний виборець у переважній більшості нагадує цеглину-сирець, непридатну для закладки в основу місцевого самоврядування — територіальну громаду. Але як цеглина-сирець після випалювання стає придатною для будівництва, так і з виборця-«сирця», якщо піддати його відповідній обробці, яка спонукала б його до усвідомлення себе як самостійної, повноправної, відповідальної за свою долю особистості, то з нього може вийти справжній громадянин України, здатний свідомо зайняти належне тільки йому

в виборців свого мікрорайону після бесід про необхідність їхнього організаційно об'єднання в осередку територіальної громади м. Щорс. Із 100 опитаних (від 18 років і старше) — 74 погодились стати членами такого осередку, 20 — не визначились і лише 6 — не погодились. А в партіях не бажали бути всі. У мене є список цих виборців.

Отже, здобувши свою Українську державу, дбаючи про її зміцнення, ми можемо і повинні відродити в ній автономну діяльність територіальних громад на сучасній законній, організаційній і технічній основі.

ЗАКОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДРОДЖЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД (Витяг із закону України про місцеве самоврядування і вибори депутатів)

Ст. 2. п. 1: «Місцеве самоврядування в Україні — це гарантоване державою право та РЕАЛЬНА ЗДАТНІСТЬ територіальної громади... САМОСТІЙНО і під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України».

Ст. 19. п. 1: «...представницький орган місцевого самоврядування на основі Конституції України та в межах цього закону може прийняти статут територіальної громади села, селища, міста».

Ст. 22. п. 1: «Територіальні громади можуть мати власну символіку».

Ст. 60. п. 1: «Територіальним громадам належить право комунальної власності на рухоме та нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, землю, природні ресурси, підприємства, установи та організації, банки, страхові товариства, пенсійні фонди, нежитлові приміщення, заклади культури, освіти, спорту, охорони здоров'я...»

Ст. 75. п. 1: «Органи та посадові особи місцевого самоврядування є підзвітними, підконтрольними і відповідальними перед територіальними громадами. Вони періодично, але не менше як 2 рази на рік звітують перед територіальними громадами про свою роботу».

Ст. 75. п. 1: «Територіальна

ПРОЕКТ СТАТУТ ОСЕРЕДКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ (ОТГ) м. Щорс Загальні положення

Ми, виборці м. Щорса, беручи на себе відповідальність за власну долю, долаючи свою відчуженість від реальної влади, прагнучи створити в місті і районі (разом з громадами сіл і за сприяння органів влади) гідні людини умови життя, по усвідомленій необхідності, об'єднуємося й діємо в постійно існуючих осередках територіальної громади міста для самостійного здійснення самоврядних повноважень, наданих нам законом України про місцеве самоврядування. До територіальної громади міста входило 10 осередків.

По мікрорайонах міста на кожну тисячу виборців формується один осередок. Кожен ОТГ має свій номер і складається із нумерованих сотень. До сотні входять мешканці однієї вулиці чи її частини або декілька вулиць. У сотні може бути від 90 до 110 виборців, більше половини яких зареєструвалися членами ОТГ.

В ОТГ можуть створюватися різні секції (старійшин, жіноча, молодіжна та інші). ОТГ є основою організаційної структури територіальної громади міста.

Члени ОТГ, їхні обов'язки і права

Членом ОТГ має право зареєструватися кожен громадянин України віком від 18 років і старше, який постійно проживає на території його формування і має право голосу, в т. ч. й члени всіх партій, громадських організацій і релігійних конфесій.

Ініціативна група чи сотник зобов'язані зареєструвати членом ОТГ тих із них, хто виявить своє бажання в письмовій заяві і подасть її їм. Громадянин, які не зареєструються членами ОТГ, перебуватимуть у стані кандидатів в його члени з правом зареєструватися будь-коли. При бажанні вони можуть брати участь у роботі віче (зборів) свого осередку з правом дорадчого голосу й без права бути висунутими в органи влади чи осередкові структури.

Член ОТГ бере на себе такі обов'язки:

— брати участь у роботі всіх

віче свого осередку й виконувати його рішення. Дворазова відсутність на віче без поважної причини обумовлює вихід із членів осередку без права поновлення. Перелік поважних причин установлює віче ОТГ;

— дотримуватись усіх вимог статуту ОТГ.

Усі члени ОТГ рівноправні і мають право:

— виступати на віче ОТГ й відстоювати свою позицію з усіх питань порядку денного;

— пропонувати раді старійшин себе чи іншого члена ОТГ кандидатом у виборні органи влади;

— пропонувати віче себе чи іншого члена свого ОТГ кандидатом у члени осередкових комісій та делегатів конференцій осередків територіальної громади;

— обирати депутатів і посадових осіб в органи влади

її головою не пізніше як за два тижні до проведення чергового чи позачергового віче. Вона вирішує всі питання, пов'язані з його скликанням і проведенням. Рада слідкує за дотриманням нею і членами ОТГ положень Статуту ОТГ і регламенту віче. У спеціальному журналі реєструє нових членів ОТГ і знімає з обліку вибулих. Заводить інше необхідне діловодство ОТГ.

Рада старійшин

До старійшин ОТГ належать його члени, чоловіки й жінки, яким виповнилося 60 і більше років. Вони користуються заслуженою повагою інших членів осередку. У залі проведення віче їм виділяються перші ряди.

Старійшини наділяються виключним правом пропонувати віче із членів свого ОТГ кандидатів у виборні органи влади всіх рівнів і окремі посади, узгодивши їх із радою сотників.

На певний термін старійшини обирають голову своєї ради та його заступника, установлюють порядок скликання і проведення ради. Можуть відстоювати узгоджену між собою позицію при прийнятті рішень на віче, вносити пропозиції про зміни до Статуту ОТГ.

Віче (збори) ОТГ

Віче осередків — їхня вища влада. Сотники і їхні ради, конференції ОТГ та різні комісії — підзвітні віче.

Установче віче ОТГ готує і проводить група ініціаторів, що мешкають на території його формування. Для скликання установчого віче необхідно мати зареєстрованими членами ОТГ і присутніми на віче не менше 51% всіх виборців — мешканців мікрорайону міста.

На установчому віче розглядається і приймається Статут ОТГ, регламент віче. Формуються сотні осередку, закріплюються за ними місця у залі засідань: старійшинам — перші ряди, середньому поколінню — середні, молоді до 30 років — задні.

Сотники й старійшини збираються на перші ради й вирішують свої організаційні питання.

Чергове віче ОТГ готує й проводить рада сотників не рідше двох разів на рік, в перший місяць весни і останній осені. Реєстрацію прибулих на віче проводять сотники або їхні заступники по своїх сотнях. У випадку фальсифікації даних реєстрації вони вибувають із членів ОТГ без права поновлення. Як спостерігачі на віче запрошуються сотники інших ОТГ.

Віче розглядає і ухвалює порядок денний, регламентує час для доповідачів та виступаючих. Доповіді і виступи повинні бути стислими й аргументованими. Голосування — відкриті. Всі засідання віче протоколюються.

(Продовження на 7-й стор.)

Державний прапор біля садиби щорсівця Павла Дмитровича Семененка, сільського майора в селі Святігорі, в будні

Віче обирає зі своїх членів дільничну виборчу комісію, одного (чи двох) депутатів до міської ради, делегатів на конференцію ОТГ міста і уповноважує їх відстоювати в міськраді і на конференції позицію більшості осередку з доведенням до відома депутатів та делегатів конференції і позиції його меншості. Після конференції делегати звітують перед черговим віче свого ОТГ.

Кожен депутат міської ради звітує перед своїм ОТГ через півроку після його обрання і далі кожного півроку. Згідно з законом віче ОТГ може достроково позбавити його своїх повноважень і обрати іншого депутата. Віче ОТГ має право висувати свого кандидата на голову міської ради, депутатів районної, обласної і Верховної Рад. Розпустити ОТГ може тільки його віче.

Координаційний центр

Для підготовки й проведення конференцій ОТГ та узгодження своїх дій ради сотників створюють координаційний центр осередків територіальної громади міста. До його складу входять голова ради сотників усіх ОТГ. Скликає й проводить засідання координаційного центру голова ради сотників осередку № 1 не пізніше, як за два тижні до проведення конференції. Він же виконує обов'язки голови координаційного центру. Координаційний центр визначає для осередків кількість делегатів на конференцію ОТГ.

Конференції ОТГ — найвища влада територіальної громади. Конференція ОТГ скликається головою координаційного центру для заслуховування звіту голови міської ради через рік після його обрання і далі щорічно. Згідно з законом конференція може достроково позбавити його повноважень голови, передавши їх його головному супернику на попередніх виборах, який запрошується на конференцію з правом виступу на ній.

Стосунки між віче ОТГ, міською радою і її головою
В період між віче осередків і їхніми конференціями виборці міста підпорядковуються рішенням депутатів міської ради і її голови. На віче і конференції ОТГ депутати міськради і її голова підпорядковуються їхнім рішенням і проводять їх в життя.

Символіка, приміщення, майно і гроші ОТГ

Територіальна громада м. Щорс матиме свою символіку. Віче і конференції ОТГ проводитимуться в районному Будинку культури. Згодом ОТГ матимуть необхідні для роботи: приміщення, майно, гроші, печатку. Держела грошових надходжень кожен ОТГ знаходитиме самостійно, виходячи зі своїх можливостей. Осередки матимуть своїх скарбників і визначатимуть, куди витратити кошти.

Зауваження до проекту статуту ОТГ
У цьому проекті мають міс-

це відхилення від чинних законів України про місцеве самоврядування і про вибори депутатів рад всіх рівнів, спрямовані на забезпечення Конституційної ролі територіальних громад (народу) у політичних процесах як єдиного джерела влади в державі.

Для цього майбутнім територіальним громадам НЕОБХІДНО:

— Здобути статус юридичної особи.

— Взяти на себе утворення дільничних виборчих комісій.

— Монополізувати право висувати кандидатів у ради народних депутатів і на виборні посади всіх рівнів під відповідальність конкретного ОТГ.

Представники партійних, громадських організацій, трудових колективів, самовисуванці, якщо хочуть бути обраними в органи влади і здатні кваліфіковано здійснювати надані їм громадою влади повноваження в інтересах громад і української нації, повинні стати членами ОТГ за місцем свого постійного проживання і згідно зі статутом ОТГ висуватися і обиратися через них. Таким чином буде встановлено постійний організаційний зв'язок між партійними організаціями (партіями) і громадами (народом). Партійні організації здобудуть можливість пізнавати і відбирати з ОТГ політично зрілу молодь, виховувати з неї кваліфікованих політиків-професіоналів, а безпартійні громадяни спілкуватимуться з партійцями і знатимуть, кому з них можна довірити здійснення певних владних повноважень, а кому — ні.

— Монополізувати право підготовки, скликання і проведення своїх віче, конференцій радами сотників. Якщо виникне необхідність скликати позачергове віче — голова міста чи села повинен ініціювати його проведення через раду сотників.

У МОНОПОЛЬНОМУ РОЗПОРЯДЖЕННІ ГРОМАД (НАРОДУ) ЯК ЄДИННОГО ДЖЕРЕЛА ВЛАДИ В ДЕРЖАВІ ПОВИНЕН БУТИ ЧІТКО ОКРЕСЛЕНИЙ, ЗАКРІПЛЕНИЙ ЗАКОНОМ КОНТРОЛЬНИЙ ПАКЕТ КЛЮЧОВИХ ВЛАДНИХ ПРАВ, ЯКИЙ УНЕМОЖЛИВИТЬ МАНІПУЛЮВАННЯ НИМИ БУДЬ-КИМ У БУДЬ-ЧИЙХ ІНТЕРЕСАХ.

Умови, необхідні для реалізації цього проекту:

— Офіційно заявлена згода і підтримка в реалізації проекту голів облдержадміністрації, облради, райдержадміністрації, райради, населеного пункту, бо це повинно бути їхнє «ПЕРШЕ І НАЙГОЛОВНІШЕ ЗАВДАННЯ».

— Створити із добровольців групу (групи) щодо проведення з виборцями конкретного населеного пункту бесід, лекцій про їхні права, інтереси і про можливість їх реалізації чи дієвого впливу

на органи місцевої влади для їх реалізації, через їхню організаційне об'єднання і діяльність в ОТГ.

— В процесі бесід підібрати із жителів населеного пункту ініціативну групу, яка б взяла на себе організаційні функції щодо формування ОТГ: підготувати проект статуту і регламенту ведення віче ОТГ (дати їм зразок), зібрати і зареєструвати заяви виборців і при їхній кількості не менше 51% — скликати і провести організаційне віче. Затвердити статут, регламент ведення віче ОТГ, сформувати сотні, обрати сотників, провести організаційне засідання ради сотників і старійшин, оформити протокол, передати свої функції раді сотників і саморозпуститися.

— Через засоби масової інформації інформувати населення району і області прохід формування ОТГ в населених пунктах.

Заключна частина

Основою, живильним джерелом існуючих рад народних депутатів і громадянського суспільства можуть і повинні стати не просто виборці, а повноправні господарі у своїй країні — громадяни України, організаційно об'єднані у постійно існуючих осередках територіальних громад, спроможних самостійно, систематично збиратися на віче, конференції і безпосередньо здійснювати свої керівні ключові функції у системі місцевого самоврядування задля власних і національних інтересів.

Якщо візьмемося за цю нову для нас, так необхідну справу, то й навчимося робити її і цінувати, як цінують сім'ї, в яких живемо, і трудові колективи, в яких заробляємо собі на хліб насущний.

Підготував Павло СЕМЕНЕНКО м. Щорс, Чернігівська обл. (Використана література: Газета «За вільну Україну», № 45, 02.04.98 р. В. Антонович «Про козацькі часи на Україні»)

Зразок заяви Ініціативній раді виборців

Гр. _____ року народження, постійно проживаю м. _____ вул. _____, буд. № _____, кв. № _____, тел. № _____, освіта _____, маю право голосу
ЗАЯВА

Даю згоду зареєструвати мене членом осередку територіальної громади м. Щорс для здійснення своїх правобов'язок громадянина України: висувати знаних мною членів свого осередку кандидатами в органи влади, обирати депутатів і посадових осіб, заслуховувати їхні звіти, згідно з законом достроково відкликати деяких з них й вирішувати інші проблеми суспільного життя. Зобов'язуюсь 2-3 рази на рік брати участь у роботі віче (зборів) свого осередку і виконувати його рішення.

Підпис _____
Дата _____

вообов'язки, а найперше — владні, для максимального забезпечення повноцінності свого життя.

На думку П. Семененка, досягнути цього можливо спільними зусиллями партій, громадських організацій, ЗМІ і держави шляхом формування і діяльності організаційно структурованих, самоврядних, фінансово самостатних територіальних громад у населених пунктах України, про що, зокрема, йдеться в опублікованій вище статті. Павло Дмитрович сподівається отримати від адресатів обгрунтовану відповідь на своє звернення і шукає однодумців серед читачів «Світличан», для чого просить опублікувати його адресу й телефон, що ми й робимо: Семененко Павло Дмитрович, вул. 30 років Перемоги, 4, кв. 1, м. Щорс Чернігівської обл. Конг. тел.: (097) 425 24 95.

ПАСІОНАРІЇ ТРИМАЮТЬ УКРАЇНУ НА ПЛАВУ

Журналістський хліб тим і духмяний, що журналіст може контактувати з найкращими людьми нашого суспільства. Під час поїздок до столиці ніколи не минаю Ірпеня, адже тут є декілька наших передплатників. Завжди радію їхнім успіхам, засмучуюся невдачам. Цього разу застав не в найкращому стані відомого українського філолога професора Василя Горбачука. Вік і хвороба даються взнаки... Зате Василь Тихонович похвалився, що попри важкий стан і прикутість до ліжка (серйозні проблеми із хребтом) він упродовж 2013 року закінчив давно задуману книгу «Український повстанський рух на Берестейщині в середині ХХ століття». Я завжди захоплювався продуктивністю праці вихідця з Берестейщини, який три десятиліття прожив на Донбасі, але останні роки свого життя витриваво провів поряд з Києвом. Та це й зрозуміло, адже всі думки й помисли пана Горбачука пов'язані з Україною. А Київ створює кращі умови для самореалізації. Звернув увагу на мальований портрет берестейця, що висить на стіні його робочого кабінету, — там обличчя філолога в обрамленні пшеничних колосків. Це родичі колись вирішили, що саме такий портрет найкраще відображає характер Василя Тихоновича. Адже він, ніби залюблений у рідну справу агрономом, що з ранку до вечора працює на полі; ось тільки цим безмежним ланом для професора є вся Україна.

Портрет В. Горбачука

КОЗАЦЬКИЙ ПИСАР — ПОПУЛЯРИЗАТОР МІСЦЕВИХ ТАЛАНТІВ

Не менш хвилюючим був візит до місцевого краєзнавчого музею, де працює директором наш давній дописувач Анатолій Зборовський. Там, як завжди, нова виставка. Цього разу вишивки. Причому не місцевого ірпінського автора, а мешканця Умані Івана Рябчука. Цікаво, що займався вишиванням уманець з тарашанським корінням відносно пізно, на 61-му році свого життя... Відразу після того, як поховав маму, талановиту вишивальницю Віру Рябчук. Уявіть собі, вона жила і творила на моїй рідній Тарашанщині, а я до виставки про це навіть не знав. Може, тому, що покинув рідний край сорок років тому? Так чи інакше, завдяки ірпінському музею ця «біла пляма» вже замальована. До речі, Іван Рябчук у своїй творчості пішов ще далі матері, бо вишиває тексти найкращих віршів Кобзаря. Ну, чим не українець, чим не патріот? Виявляється, можна чудово самореалізуватися упродовж одного лише сьомого десятиліття свого життя. Погодьтеся, це надихає. І приємно, що саме завдяки таким пасіонарним людям, як Анатолій Зборовський, ми дізнаємося про найкращих наших земляків. І, знаєте, справедливість таки існує! Бо нарешті вийшов фільм про самого директора Ірпінського краєзнавчого музею. Називається він «Справа Зборовського», і його автором є молодий режисер Олександр Столяров. Чому така назва? Мабуть, тому, що заторується питання тривалої судової епопеї, коли надто патріотичного і закоханого у свою справу краєзнавця хотіли зняти з роботи, а приміщення музею відібрати, перенісши експонати в якусь там комірчину на околиці міста. Тоді й «Кримська світлиця» підтримала подвижника статтею «Хитромудре рейдерство і козацька солідарність» («КС» від 27.02.2009). Тоді ми разом відбили атаку «яничарів», і тепер пан Зборовський кожним прожитим своїм днем доводить, що навіть краєзнавчий музей може стати і бастионом культури, і потужним інформаційним центром. Якщо зустрічаєте у «Світличці» замітку Зборовського, то знайте, що автором їх є добрий український козак і справжній пасіонар, — цей термін, нагадаю, увів у науковий обіг відомий історик Гумільов. Анатолій Зборовський справді є козацьким писарем, про ідею відродження козацтва я вперше почув саме від нього — ще у далекому 1989 році. Тоді це була просто випадкова зустріч біля місцевого газетного кіоску. Не можна сказати, що наше козацтво масштабно відродилося, але такі люди, як писар Зборовський, працювали на ідею чесно. Так чи інакше, подібні люди оздоровлюють суспільство, роблять його динамічнішим, приваблюють для молоді. А там, де молодь не мріє про еміграцію, а жертво-

працює для блага рідного краю — там відкриваються неабиякі перспективи.

«ПУЛЬСАР ПРИІРПІННЯ» ЗМІЩУЄ ВІРУ В НАШУ МОЛОДЬ

Справжнім явищем Ірпеня та найближчих селищ став соціально-аналітичний журнал «Пульсар Приірпіння». Його двигуном, «мотором» є уродженка Херсонської області Юлія Бережко-Камінська. Молода талановита поетеса полюбила Приірпіння всією душею. Чи не тому, що тут є такі люди, як козацький писар Зборовський? Та й хіба тільки він один? Небайдужих і розумних людей тут вистачає. А далі вже розгулялися талант і кипуча енергія молодого тавричанина. Так писати вірші... Такий часопис видавати! «Пульсар» нагадує добре відому українській інтелігенції газету «День», але ж там потенціал, ресурси, традиція, а тут все починалося практично з нуля. Якби була хоч мінімальна державна підтримка, то «Пульсар» міг би стати символом нової України. Тієї України, яка виростає з низів, яка навіть у провінції здатна зібрати в кулак всі інтелектуальні сили. Така Україна може бути цілком конкурентоспроможною у ХХІ столітті. Браво, Юлечко, браво, козарський нашадку (справді, у неї по материнській лінії хтось там із Шевченкового роду), твори і дерзай во славу Приірпіння і рідної Таври! Все моє журналістське єство підказує, що цей проект має велике майбутнє — саме як символ здатності до мобілізації ресурсів, до інтелектуального ривка, до блискучої перемоги, що здійснюється малими силами.

Переді мною сьоме число «Пульсару» за 2013 рік. Чого тільки тут немає! Ось стаття «Кому здійснити українське диво?». У статті Івана Окосва йдеться про анонімне анкетування серед старшокласників Ірпеня на тему: «Що означає бути українцем?». Повірте, дуже цікаві відповіді! Є замітка «Ірпінь може стати столицею настільного тенісу». Та й інша на спортивну тему: «Бойова п'ятирічка коцюбинських здоюдітів». Поясню, що йдеться про селище Кошобинське, яке неподалік Ірпеня. А ще є Біличі, Ворзель, Буча. Саме в цих близьких до Києва населених пунктах і поширюється часопис. Про їхнє життя і пише. Але так пише, що цікаво будь-якому українцю. Навіть галичанину. Адже є розділ: «Говорімо правильно», є «Послання дорослим від дітей», є навіть замітка академіка Івана Дзюби, написана спеціально для «Пульсару Приірпіння». Прочитувати? Ось: «Наше суспільство розчленоване і роз'єднане для вирішення великих завдань. Зробити щось конкретне надзвичайно важко. У нас люди звикли, що від них мало що залежить, що хтось усе зробить за них. Покладаються на владу, на начальство, ще на когось і далеко не кожен готовий на свій особистий посильний внесок...». Як бачимо, Іван Михайлович не ідеалізує ситуацію і не обіцяє манни небесної. Але він пропонує той шлях, який з часом гарантуватиме успіх: «У чому вихід? Необхідно розвивати самоврядування. Зараз дуже багато розмов про створення місцевих територіальних громад. Я не знаю, як це буде організовано, але, на мій погляд, дуже важливо, щоб люди в таких об'єднаннях могли відстоювати свої права.

Для цього також потрібен час — готовність людей до такого самоврядування — справа не проста. Доведеться пройти і через анархію, і через рутину, але поступово треба йти саме цим шляхом. Як тільки буде створена демократія на цьому рівні, тоді з'явиться надія і на побудову справжньої демократичної держави...».

(Продовження на 9-й стор.)

Р. С. Голова Щорської громадської організації «За громадянське суспільство» Павло Дмитрович Семененко ініціював звернення до лідерів опозиційних партій «Свобода», «УДАР» і «Батьківщина», за основу якого взята опублікована нещодавно у «Кримській світлиці» стаття А. Марушака «Сила держави — в силі народу» («КС» № 45 за 08.11.2013 р.), що сприймається «...як принципово важлива для започаткування, становлення і утвердження в Україні реального народовладдя (демократії)».

В ній пропонується українським політичним партіям «...йти до народу... не з обіцянками зробити його життя щасливим, а з умінням навчити народ бути базовою ланкою держави». Тобто — СТАТИ УКРАЇНСЬКИМ НАРОДОМ, щоб бути здатним самостійно реалізувати всі свої природно-конституційні пра-

А. Зборовський

МОЛОДИЙ ТАРАС ШЕВЧЕНКО ПОСТАВ У ВОЛИЦІ

10 Листопада назавжди впишеться в історію села Волиця і Сокальщини загалом: до 200-ліття від дня народження великого Кобзаря тут урочисто відкрито пам'ятник Тарасові Григоровичу Шевченку.

На урочистості зібралися мешканці сіл Волицької сільської ради, педагоги та учні, вихідці з Волиці та Комарева, представники місцевої та районної влади, громадськість району.

Перед урочистим відкриттям у приміщенні школи пройшла мультимедійна презентація лекції «Пам'ятники Т. Г. Шевченку в Україні і світі. Їхня роль і значення у формуванні позитивного іміджу України», яку провів шевченкознавець Руслан Теліпський з Луцька. Водночас сокальський митець Анатолій Покоток представив власну виставку робіт, присвячену Великому Кобзареві.

Пам'ятник встановили у центрі села перед адмінбудинком ПАФ «Білий Стік» та сільської ради. Ше зранку жителі прикрасили вулиці національними прапорами, вивісили Державні прапори на домішках. З полудня линула музика духового оркестру Сокальського районного дому під керівництвом Петра Криштофа.

Для жителів Волиці це був особливий день, якого чекали декілька місяців. Ідея спорудження монумента зародилася під час Шевченківського свята у Народному домі с. Комарів 10 березня цього року. За її реалізацію взявся оргкомітет — Надія Білик, Олег Іванчина, Марія Ко-

роль, Михайло Антонюк, Петро Грабовий, Стефанія Шевчук, Степан Солдат, Світлана Стецюк, отець Іван Бігун, отець Роман Демкович. Допомогала громада. Активну участь взяла колишня вчителька місцевої школи, виховник «Юн-Січі» Марія Король, яка збирала кошти, шукала меценатів. Велику підтримку та допомогу в організації свята також надала керівник апарату Сокальської РДА Марія Христинич.

Поки селяни сходилися та з'їжджалися, М. Христинич розповіла гостям про сільську раду, історію Волиці та Комарева, визначних та талановитих вихідців з цих сіл. Зокрема, про скромного, але доброго господаря і справжнього патріота села і України Олега Іванчину, завдяки якому тут постав пам'ятник великому Кобзареві. Загальна вартість скульптури складає понад 200 тисяч гривень, з яких лівову частку виділила ПАФ «Білий Стік».

...З самого ранку у місцевих храмах відбулися Святі Літургії, після яких парафіяни автокефальної та греко-католицької церков з хоругвами та прапорами вирушили до пам'ятника. Їх зустріли у вишитих строях жителі села, учасники художньої самодіяльності сіл Волиця, Комарів та Зубків, гості та діти.

Розпочалася урочиста церемонія з Гімну України. Державний прапор на флагштоці підняли депутати сільської ради Ольга Хімко і Михайло Тиктор, краєзнавець Павло Бугай, провідний працівник агрофірми «Білий Стік» Петро Грабовий.

А за якусь мить ведуча — працівниця ПАФ «Білий Стік», членкиня Союзу українців Зубкова Галина Вашук надала право зняти полотнище з пам'ятника Олегу Іванчині, Марії Король, Надії Білик. Під дружні оплески присутніх та багатоголосе «Як умру, то поховайте...», який з піднесенням виконав зведений хор сіл Волиця, Комарів та Зубків, постав дорогий образ молодого Тараса Шевченка зі свічкою, який сидить за столом і пише. Золотом виблискують на пам'ятнику знайомі слова: «Світотнації — такий великий, як Україна! Як світ! Він — наша доля і заповіт». Над проектом працював скульптор Микола Король з синами Тарасом і Мар'яном. Концепцій пам'ятника було кілька, однак зупинилися на образі молодого Шевченка зі свічкою та пером у руках. Отці — вихідці сіл Волиця та Комарів — Іван Бігун, Роман Демкович, Володимир Жарсь-

кий, Микола Шульган, о. Богдан Манчур, о. Павло Поцілуйко, дякон Микола Поцілуйко освятили пам'ятник.

Першою до мікрофона ведуча запросила голову оргкомітету зі встановлення пам'ятника, Волицького сільського голову Надію Білик. Її святкове вітання доповнюють ось такі промовисті рядки: «Сьогоднішній день для жителів сіл Волиця та Комарів є особливим. Сьогодні здійснилася наша мрія. Тарас Шевченко прийшов у наше село і постав з каменю тут перед нами. Я пишаюся, що є дочкою українського народу, який мав такого сина. Адже в Україні немає домівок, де б не поважали, не любили і не шанували Великого Кобзаря. Він був не лише поетом, а борцем за волю, за долю людей».

Надія Білик вручила подяку від громад Волиці та Комарева за вагомий і надійний внесок щодо спорудження пам'ятника Т. Г. Шевченку з нагоди 200-ліття з Дня народження поета директору ПАФ «Білий Стік», меценату Олегу Іванчині. Подяки отримала також Марія Король, яка носила у серці ідею створення пам'ятника, та скульптор Микола Король з синами Тарасом і Мар'яном, які реалізували творчий задум у камені.

Шевченко писав незабутні поезії, в яких плакав і сміявся, благословляв і прокли-

нав. Один з таких його творів — «Розрита могила» — прочитала Світлана Стецюк. Директор ПАФ «Білий Стік» Олег Іванчина подякував усім працівникам агрофірми, жителям села за пожертви на пам'ятник, невтомному ініціатору — Марії Король, яка доклала стільки здоров'я і сил, щоб тут постав пам'ятник, усім, хто доклався до його будівництва, та зазначив: «Вірю, що на пораду до Кобзаря, з радістю і сумом, приходили музуть односельчани, починаючи від учнів і до старших людей. Сюди приходитимуть за благословенням і ті, хто ставатиме на рушничок щастя. Наша Волиця є під покровом Матері Божої, а від сьогодні — під покровом Тараса Шевченка».

Враз над Волицею полинуло «По діброві вітер віє» у виконанні вокального тріо бандуристів Сокальської школи мистецтв ім. Віктора Матюка — Надії Козій, Марії Дубик, Галини Мульки.

Ініціатор спорудження пам'ятника Марія Король подякувала жертводавцям за кошти та усім, хто прийшов віддати шану і честь Великому Кобзарю. По-особливо му звучала з її вуст Шевченкова поезія: «...Кайдани порвите, // І вражою злою кров'ю // Волю окропіте». Вісімдесятирічна жінка запевнила односельчан, що не збирається на цьому зупинитися, у її планах — закінчити будівництво Народного дому у рідному селі, і у будівлі, яку не можуть закінчити 31 рік, залунає Шевченків «Заповіт». Адже підрастає молоде покоління, яке теж знає і любить Шевченка. У цьому переконалися присутні, коли до мікрофона підійшла учениця місцевої школи Наталя Антонюк, яка з пафосом про-

декламувала вірш Кобзаря «Мені однаково...».

Невдовзі запанувала особлива аура, яка притаманна лише Шевченківському свята. Слова вітань перепліталися із піснями на слова Т. Г. Шевченка та його віршами, які тут, біля його пам'ятника, сприймалися по-особливому. Здавалося, що це сам Кобзар промовляє до нас крізь століття.

— Сьогоднішня подія — відкриття пам'ятника Тарасу Шевченку є знаковою не лише для жителів Волицької сільської ради, але й Сокальського району в цілому, — підкреслила у виступі голова Сокальської РДА Наталя Карташова. — Він став знаковою фігурою не тільки в українській, але й світовій літературі, здобувши тим самим право на безсмертя. Його «Кобзар» є в кожній українській родині. Його вивчали і вивчають напам'ять, по ньому вчать читати. І саме тому, ми сьогодні зібралися, щоб вклонитися і шанувати великого Кобзаря. Я розумію, що така подія була б неможливою, якби не територіальна громада. Велике спасибі Вам за це! Окремо дякую меценату, людині доброї волі Олегу Іванчині, який тихою і невтомною працею любить Україну, любить свій край, любить людей. Низький Вам уклін за це!

Опісля знову звучали Шевченкові полум'яні строфи. Їх читали діти, дорослі, аматори художньої самодіяльності, депутати та керівники району. Вони актуальні сьогодні як ніколи, бо Шевченківське слово нам правду возвістить: про нас самих, про нашу гідність й свідомість. Його місія — це місія охоронця української нації.

(Продовження на 9-й стор.)

— Україна прокинулася у Шевченкові, — зазначив у вітальному слові з нагоди свята депутат районної ради, помічник народного депутата Степана Курпіля Олег Кожушко. — Він прийшов, коли чаша народного терпіння переповнилася вщерть. Він врятував нас, нашу мову, нашу честь. Він відтворив і сотворив Україну. Нам потрібно вчитися у Тараса Шевченка любити нашу славу Вітчизну.

О. Кожушко вручив депутатові районної ради, заслуженому працівнику сільськогосподарського господарства, директору ПАФ «Білий Стік» Олегу Іванчині подяку за громадську позицію від народного депутата України Степана Курпіля.

Зведений хор сіл Волиця, Комарів та Зубків під керівництвом художнього керівника Галини Климчук виконав пісню «Рева та стогне Дніпр широкий...», яку підхопили всі присутні.

Опісля ведуча Галина Ващук зачитала вітання від правниці Тараса Григоровича Шевченка по родинній лінії брата Йосифа, автора книги «Коріння Шевченкового роду» Миколи Лисенка для волицької громади: «Щиро вітаю вас з відкриттям пам'ятника Тарасу Григоровичу Шевченку. Бажаю Вам Божого благословення, безмежного щастя. Любіть Україну так, як її любив наш Тарас».

За невмируще слово та незламний дух українці люблять і шанують Поета, встановлюють у своїх населених пунктах йому пам'ятники. «І нині в камені постав наш світоч, наш пророк у селі Волиця. Протягом багатьох років українська нація вижила і збереглася, завдяки вірі в Бога і збереженню рідної культури, завдяки генію, на

якого завжди дивилася, з яким завжди звирялася, до якого завжди поверталася у нелегку хвилину, який в своїх словах завжди був пророком... Тарас Шевченко — наш геній — завжди стоятиме на сторожі Української держави і завжди вказуватиме нам шлях, що нам робити і куди йти», — зазначив голова Сокальської районної ради Ігор Дашок.

...Шлях до Шевченка для кожного з нас є шляхом до себе. І ми йдемо до гарячої свічки його слова, засвіченої на багатому віку для всіх наступних поколінь. «Ну що б, здавалося, слова... Слова та голос — більш нічого. А серце б'ється — ожива, як їх почує!...». Бо вони прості та йдуть з самого серця.

— Кожен з нас, перегортаючи сторінки «Кобзаря», шоразу знаходить для себе ті слова, які Т. Г. Шевченко хотів сказати кожному з нас, — говорила депутат обласної ради Ганна Костюк. — Він був українцем та патріотом. Його поетичні строфи змушують нас задуматися: чи є ми справжніми патріотами України, чи просто є такими на словах. Він є нашим духовним учителем та наставником. З його уст пролунали такі слова: «Обніміться ж, брати мої. Молю вас, благаю!», які актуальні для нас нині, бо цього об'єднання бракує кожній родині, кожній громаді, бракує нашій Україні.

Розхвилював присутніх і виступ голови фракції ВО «Свобода» у Сокальській районній раді Тараса Стародуба, який наголосив, що «полює Т. Г. Шевченка та його творчості у Російській імперії — це було як грім серед ясною неба, то була шокотерапія для російського царизму. Феномен Т. Шевченка полягає в тому, що він боровся за

душу людини. Це була боротьба не за щось матеріальне, а саме за душу як елемент невмирущості людини. Не маючи за собою збройної сили, він поставив на захист «отих німих рабів» слово. Вони його нищили по записках, вони його цькували, заборонами таврували, але вони його не знищили... І це знаково, що нині тут, на волицькій землі, в такій прекрасній постаті він постав. Не таким, яким його малювали в радянські часи: старий, замучений, а молодий, яскравий, енергійний, такий, який він був по життю. Не змогли його таврувати ні в царській Росії, ні за більшовизму, як наших інших героїв. Він був воїнином народним поетом, він був безсмертним, незнищеним і таким залишається.

Сьогодні виростає в Україні покоління, яке часто соромиться заговорити рідною мовою чи розгорнути українську книжку. Рівень відповідальності у суспільстві впав. Людина своїми діями сіє зневіру і водночас жалість, що ніхто ні в що не вірить. Хіба за таку Україну боролися, мучилися, але не каявся Т. Г. Шевченко? Я глибоко переконаний, що хто не має вдома на столі Біблію — не може себе називати християнином, хто не має на столі «Кобзаря» — не може називати себе українцем. Сьогодні, стоячи перед монументом Тараса Шевченка, ми повинні усвідомити, що його дух тільки тоді повірить у ширість і поважність нашого святкування, коли ми не словами, а ділами доведемо, що є гідними представниками нескореної і нездоланної української нації».

Т. Стародуб передав вітання громаді від лідера ВО «Свобода» Олега Тягнибока з приводу відкриття у селі пам'ятника Великому Кобзареві до 200-річчя від дня його народження. «Шевченко жив, живе і буде жити поміж нас. Складаємо шану, помолімося за його грешну і святу душу. Дякуємо Богу, що дав нам Пророка. І стояти тут йому вічно з квітами всенародної любові», — сказала на завершенні урочистостей ведуча Галина Ващук.

Враз угорі знялося дзвінке багатоголосе «Многая літа». Опісля під звуки духового оркестру Сокальського народного дому, який виконав «Думи мої, думи мої», учасники урочистого заходу поклали живі квіти до пам'ятника великому Кобзарю та вклонилися йому.

Волиця стало тринадцятим селом на Сокальщині, де встановлено пам'ятник Тарасу Григоровичу Шевченку. Від народу до народу, з країни в країну іде по планеті Шевченко. Іде друге століття. І ніколи не припиниться його ході, бо вона вічна, як вічний народ, з якого він пішов у світ...

Любов ПУЗИЧ,
Василь СОРОЧУК

ПАСІОНАРІЇ ТРИМАЮТЬ УКРАЇНУ НА ПЛАВУ

(Закінчення. Поч. на 7-й стор.)

Мабуть, ці слова відомого дисидента-«шістдесятника» надихають колектив «Пульсару» та його читачів. Бо «Пульсар» — не «Бульвар» (не в образі Дмитру Гордону буде сказано), тут публіка заангажована, серйозна, патріотична. І мені здається, що саме такі проекти, як «Пульсар», тримають Україну на плаву, не дають інтелігенції зневіряться.

РОСІЙСЬКОМОВНИХ І УКРАЇНОМОВНИХ ПРАКТИЧНО ПОРІВНУ...

Нашим читачам, мабуть, приємно буде довідатися, що «Кримську світлицю» знають і шанують у різних кутках України. Інколи заховаються «з першого погляду» під час літнього перебування в Криму, інколи дізнаються про неї від друзів. У мене було так, що людина (не знаючи про мою причетність до «КС») розхвалює три-чотири українські газети, а серед них ненароком згадає і «Світличку». Чому? Бо газета дає багато інформації по Криму. А Крим є дуже важливим регіоном, можна сказати, регіоном-датчиком. Думаю, що і до «Пульсару Приірпіння» визнання прийде в найближчому майбутньому. Це також «датчик» етнічно української, але де-факто суттєво зросійщеної території. Така ж ситуація, мабуть, і в Черкасах, і на Кіровоградщині. Там також варто передплачувати «Пульсар». Він і в Криму не зашкодив би... Бо матеріали різноманітні і дуже цікаві. Скажімо, у замітці «Діалог цивілізацій» розповідається про зустріч із видатним ученим, професором Ліванського університету Сухейлем Фарахом. Це ліванець із слов'янським корінням, представник православної релігії, активний діяч діалогу конфесій. Вільно володіє арабською, російською, французькою та англійською мовами... Є одним з авторів «Глобального прогнозу «Майбутнє цивілізацій» на період до 2050 року».

Зустріч відбулася в Ірпені, в бізнес-центрі «Домінант», і організував її все той же «Пульсар Приірпіння». Але хіба кримчанам не було б цікаво? Так що варто наводити мости і обмінюватися інформацією. Хоча б найактуальнішою. А вона ж є — я маю на увазі не тільки згадану замітку. У статті «Кому здійснити українське диво?» є цікава статистика. Було опитано 300 юнаків і дівчат Ірпеня. Питання були дещо «провокаційними», скажімо: «Чи вважаєте ви себе патріотом України?». Дві третини хлопців відповіли, що вважають. А дівчата? Серед них рівень патріотизму значно менший — лише половина. Ставлення до національного одягу також виявилось неоднозначним. Одна половина із задоволенням носила б вишиванку, а інша — у жодному разі не одягла б її. Одна 13-річна школярка зневажливо відповіла: «Я б краще паранджу одягла, а не вашу вишиванку, — это не модно!». Так що не треба казати: «де Крим, а де Приірпіння?». Цікаво, а як би відповіли школярі Кіровограда? А Севастополя? На запитання: «Якою мовою розмовляєте за межами школи?» — 39% ірпінчан відповіли, що російською. Українською лише 24%, суржиком — 15%. Ну, якщо скласти літературну українську і суржик, то разом вийде також 39%. Нічого дивного, що суржиком так багато... Пригадую Ірпін двадцятирічної давнини. Тоді російської було 80%, суржиком — 20%, а літературної української — нуль. Отже, певний прогрес є. Але якщо врахувати, що практично всі школи Приірпіння вже українські, то й хвалитися особливо нема чим. Бо ще 22% школярів мову вибирає залежно від ситуації. А у Варшаві як? У литовському Вільносі? Чи в естонському Таллінні? Думаю, там «гнучкошиєнків» значно менше. Може, саме тому ці народи давно вже у Єврозоюзі. Але не будемо песимістами. Бо з нами «Пульсар», який робить добру всеукраїнську справу і, зауважте, — малими силами.

МАНДРІВКИ З «КОБЗАРЕМ» І СИНЬО-ЖОВТИМ ПРАПОРОМ

Не так давно я відвідав ще й шахтарську Соснівку, що на Львівщині. Познайомився з Олегом Савчуком, сином соснівського «світличанина» Павла Савчука. Того самого, який є керівником організації «Екомилосердя». Поки тато займався екологією, Олег навчався в Польщі. Закінчив вищу школу інформатики і менеджменту в Жешові. Два роки тому отримав ступінь бакалавра. А оскільки спеціалізацією Павла був туризм, то юнак вирішив трохи вивчити Європу, мандруючи по ній «автостопом». Спочатку об'їздив так лише Голландію, а потім вирушив по всій Європі — Словаччина, Австрія, Італія, Словенія, Франція, Іспанія... З собою взяв найголовніше: томик «Кобзаря» і синьо-жовтий прапор, який зазвичай накидав на плечі. Довелося побути в ролі «народного дипломата». Було чимало дискусій у самій Польщі. Із тими поляками, які останніми роками читали антиукраїнської літератури і тепер схильні звинувачувати українців у усіх смертних гріхах. Натомість поляки категорично не хочуть вірити в те, що невмотивована жор-

стокість спершу була проявлена саме з їхнього боку. Так що спілкуватися було непросто. Але соснівчанин завжди наголошував на тому, що варто шукати те, що нас об'єднує, а не роз'єднує. У 2012 році Олег побував ще й у Донецьку — як футбольний уболівальник. Там було значно легше. «Мене здивувало те, що серед футбольних фанатів Донбасу є чимало патріотів України, — каже він. — Я розмовляв лише українською, і вони сприймали це нормально. А потім я і в Одесі познайомився з цікавим чоловіком. Той казав, що попри свою російськомовність дуже любить Україну. Я це не одразу зрозумів, бо вважаю, що всі ми повинні працювати над собою. Якщо любиш Україну, то й мову неважко вивчити...». Минуло десь із пару тижнів, і ось я отримую від Олега листа... аж із Греції! Судячи з усього, він задоволений: «Зараз я пишу від друзів — Стефана і Марії, у яких планує зазриматися на пару днів. Греки дуже гостинні — зустрічають, годують і дають користуватися комп'ютером. Також до мене дуже добре ставились у Сербії та Румунії — українців люблять усіма! Хоча спочатку запитують, чи я — росіянин... А коли чують відповідь, що українець, то кажуть: «О, брат-українець!». Після Греції направляюся в Туреччину — це велика країна, яку хочеться добре вивчити».

Ось такий він, Олег Савчук. Незважаючи на свій юнацький максималізм, невеликий життєвий досвід і незаангажованість у якихсь серйозні проекти, вихідць із шахтарської Соснівки робить добру справу. Він не боїться брати на себе відповідальність, представляючи всю Україну. Такі патріотичні, сміливі, а головне — непосидючі хлопці нам ой, як потрібні!

А В ДУШІ ЗВУЧАТЬ ПІСНІ — НЕЙМОВІРНІ!

Знову повертаюся до Юлії Бережко-Камінської. Коли стаття була вже готова, я зв'язався з нею, щоб уточнити одну деталь: чи справді в її жилах тече кров Шевченкового роду? Виявилось, що колись київський письменник Микола Шудря, вивчаючи родо-від Кобзаря, дійшов висновку, що всі родичі по лінії Юліної мами причетні до великої і славної Кобзарєвої родини. Сама Юлія про це пише так:

«З кожним роком дедалі більше й більше відчуваю на собі силу цієї сімейної історії. І вона накладає безмірну відповідальність — бути гідною. Її сила не дає мені спокою:

А в душі звучать пісні

Неймівірні!

Не дають заснути мені —

Непокірні.

Як їх з серця не жену —

Не кидують.

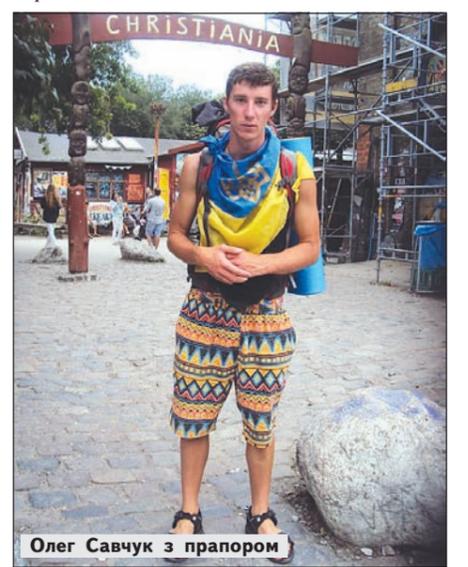
Моїм думам не до сну —

Все співають...

Якщо Юлія справді є нащадком Кобзаря (особисто мені в це хочеться вірити), то цим багато що пояснюється. Зокрема, її поетичний талант, людська небайдужість та великий успіх власного патріотичного проекту. Але ж усі ми є нащадками когось із героїв. Бо було їх на нашій землі — ой, як багато! Звичайно ж, у переміжку із звичайними грецькосями, пристосуванцями і навіть зрадниками. Але ж душі наші повинні тягнутися до чогось доброго і світлого... Та й базис якийсь позитивний треба створити для нащадків. Така формула людського існування і могла б забезпечити нам нормальне, гідне життя, життя на своїй, Богом даній, землі. Тому закінчу газетом: «Пасіонарії землі української, не працюйте поодиночці, знаходьте братів по духу, координуйте свої зусилля, єднатесья!». Інформаційне суспільство справді створює для цього непогані умови.

Сергій ЛАЩЕНКО

Ірпінь — Львів

Олег Савчук з прапором

ПОЕЗІЯ ДУШІ МОЄЇ

Поезія починається з почуттів і спостереження, — сказав відповідальний секретар Кримської республіканської організації Національної спілки письменників України, кандидат філологічних наук Михайло Вишняк, відкриваючи вечір сучасної української поезії «Поезія душі моєї», організований Кримською республіканською універсальною науковою бібліотекою ім. І. Франка спільно з Всеукраїнським інформаційно-культурним центром у рамках святкування Днів української писемності та мови в Криму.

Сам він, за його словами, ніколи не виходить з дому без записної книжки і ручки, бо в поетичні рядки можуть перетворитися в його літературній обробці будь-які побачені ситуації чи предмети з навколишнього середовища, усмішки перехожих або зміни в природі. Тільки встигай їх записувати! Нині в Криму налічується близько ста членів Спілки, які пишуть літературні твори трьома мовами — українською, російською та кримськотатарською. Українське об'єднання, наприклад, днями поповнилося ще одним, 25-им за рахунком, членом. Ним стала поетеса з Євпаторії Ольга Бондаренко.

А на цьому вечорі першою до читачів бібліотеки вийшла зі своїми поетичними творами Галина Литовченко. Джерело її натхнення, як вона сама сказала, — її рідна Київщина, Закарпаття, де перебувала в кінці 80-х років з чоловіком-військовослужбовцем, і Крим, де живе нині.

Віктор Стус, заслужений журналіст України, у своєму виступі здійснив історичний екскурс у минуле української мови, яка віками була падчеркою в суспільстві і лише нині, в умовах Української держави, отримала всі умови для повноцінного функціонування в усіх сферах життя. З-під його пера вийшло друком два романи, сім повістей, більше

двадцяти оповідань, 70 байок у прозі, добірка віршів. Кілька з них із книги «Пісня амазонки» прозвучали в авторському виконанні, а також байки, в яких, на його думку, можна висловити в алегоричній формі те, чого не скажеш у звичайному постановочному творі.

Як лірика представив М. Вишняк любителям художнього слова Аркадія Вакуленка, якого знають як поета-гумориста, постійного ведучого «Літературної вітальні на вулиці Павлика, 48», і він, заслужений артист Автономної Республіки Крим, гідно захистив честь мундира своєї професії віршованими текстами, що стали піснями і звучать зі сцени, по радіо і телебаченню. Серед них — поезії про Чорне море, «Зацвітає соняшник» та інші.

Таке ж музично-пісенне продовження мають багато поезій Михайла Вишняка: «Стежина до отчого дому», «В боргу ми перед матір'ю своєю», «Мамина вишня»... Від першого, опублікованого в 1956 році вірша «Упала зоря», він у слові живе, милується квітучою яблунею, жене від себе осінній сум, закликає до кохання в інтимній ліриці. Будь-яке мистецтво, і слова в тому числі, — це рух людини і вічна боротьба за нові й нові відвертості.

А гумористичні твори М. Вишняка, перемежовані з дотепними і комічними ситуаціями, в які потрапляють персонажі байок та пародій А. Вакуленка, викликали веселий сміх у залі.

— Завдяки таким яскравим і неповторним поетичним образам, драматургічним емоціям, що мають особистісне авторське звучання, і збагачується наша писемність, — сказав генеральний директор ВІКЦ Микола Кузьмін. — А літературна мова розвивається, стає більш відомою в світі.

Валентина ВАСИЛЕНКО

ЧИМ ЖИВЕ ПОЕТ?

Якось довго зволікав з написанням рецензії-відгуку на нову і не зовсім «нову» книгу Ігоря Даха, якого добре знаю, читав усі його збірки (а це — добрих два десятки), не раз друкував дописи про нього. Хотілося ще раз і ще раз проаналізувати творчий доробок автора, виявити закономірності і розкрити новизну. А висновок такий: Ігор Дах пише, здавалося б, навіть на буденні теми, яскраво, емоційно, образно, шукає влучних (бува, що доволі емких) виражальних засобів. Митець і Слово, і як ним, Словом, правильно скористатися митцеві, донести до читача думку — є для Ігоря Даха найважливішим орієнтиром у літературному океані, хоча координат-напрямків може бути багато.

Рано чи пізно, але в кожного автора настає мить, коли він усвідомлює необхідність підбити підсумки певного етапу своєї творчості, оглянутися у час минулий, осмислити прожите (що так чи інакше позначається на творчості), проаналізувати та прорезенувати, може, й процензувати написане...

Ось таку мить відчув й Ігор Дах, колишній шахтар, поет та прозаїк з Червонограда. І як підсумок — видав збірку «Живу, як усі...» (Львів: ТЗОВ «Ініціатива», 2013. — 128 с.). Це книга вибраних поезій, які були надруковані в окремих збірках останніх років та в періодичі. Деякі вірші подані в новій редакції, деякі друкуються вперше, бо свого часу з різних причин так і не дійшли до читача. Але більшість текстів залишилися без правок та редагувань. Вони неабияк дорогі Ігорю Даху, і щось по-іншому у них не скажеш.

Поезія Ігоря Даха сповнена любові до всього живого, сушого, до Людини, до України, отчого порога, пронизана глибокою пам'яттю про рід-родовід; у нього багато інтимної лірики, присвят друзям, побратимам, віршів на шахтарську тему, духовної поезії, творів, адресованих дітям.

Сповнені знаннями справи його шахтарські вірші. Один з авторів сказав: «Тим вищають душею шахтарі, чим глибше опускаються під землю...». Ось як він відгукується про вуглекопів:

*Виносить кліть з глибин віків
Під синє небо України
З нічної зміни шахтарів,
Братів із дружньої родини.
Вони натруджено ідуть,
І сонце лагідне їм в очі.
Життя з них кожен знає сумь,
Виходячи з обіймів ночі.
На лицьх усмішки ясні,
Бо горді за свою роботу.
Спецієки скинуті брудні,
До сьомого промокли поту.
Назавтра знову у глїб віків
Вони ступатимуть єдино,
Щоб воєник на копрах горів
І усміхалась Україна...*

Таке міг написати тільки той, хто побував у шахті і відчув важкість праці гірника.

Про глибокий ліризм віршів червоноградського автора (хоча він має дві Маліх Батьківщини — рідну Жовківщину, де народився, і шахтарський Червоноград) свідчить те, що багато з них покладено на музику Василем Сторонським, Марією Прокопець, Ольгою Голузинець, Кузьмою Смалем, Анатолієм Шурником, Тарасом Васильком, Світланою Холявінською та іншими композиторами. А головне, ці пісні виконують!

Ігор Дах стверджує:
*Живу, як усі, я на світі,
В своїм горобинім краю.
За щасття його у одвіті,
За усмішку теплу твою...*

Але це не зовсім так. Живе, як усі, проте дивиться на світ по-іншому, сприймає його чутилим серцем поета і прозаїка. Бо поет завжди живе чужим болем. Погодьтеся, доволі влучний вислів Івана Франка.

Кожна людина (поет, шахтар, те-

сля...) має свій хрест-ношу у житті. Однак тільки поет може сказати про неї усім по-особливому, відверто, як на повіді. У вірші «Мій хрест» Ігор Дах зізнається читачам:
*Несу свій хрест, а він — важкий,
Під ношею підкошуються ноги;
— Невже ти вірю слабкий? —
Спитав Господь. — Щасливої дороги!
І ось уже на піпуні
З моїм хрестом я, друзі, перед вами.
Нехай простять мене святі,
Що не заходжу в придорожні храми.
І у буденному житті
Не завжди із Вєсвишим розмовляю,
А день за днем на самоті
Дорогу правди в темряві шукаю.*

Є цікава новизна у творчості Ігоря Даха — з'явився перекладати найпопулярніші російські народні пісні на українську мову. Одна з них — «Чорний ворон» (у перекладі автора — «Чорний круче»). Оригінал і переклад надруковано у збірці. Може, хтось із читачів скаже, що це безглузда і невдачна справа. Бо і як сказав пану Ігорю. А той то жартом, то серйозно відповів: «А чого то українці мають співати в українсь-

ких лісах московські пісні; а якщо вже співати, то українською!». Втім, такі переклади — право автора. Наприклад, колядка «Тиха ніч» звучить багатьма мовами світу... Або ж нашого Євгена Гребінки — «Очі чорні»...

Те, про що пише Ігор Дах в поезії, часто відображає і в прозі. Передусім — мова про людські характери, колізії життя і власні переживання. Тільки проза дозволяє йому глибше зануритися у сутність проблем, панорамніше їх розкрити, розповісти про людські долі. Отже, автор — послідовний і вірний собі. Те, що в нього у душі, на серці, — те і на вістрі пера.

На жаль (хай це буде моя суб'єктивна думка), Ігор Дах не подав до вибраного своєї прози. А мова його оповідань, новел — барвиста, соковита, інколи нагадує вірші у прозі. Особливо це вдається автору, коли він пише про природу, відтворює її красу своїм образним словом.

Якось прочитав про Євгена Гуцала (одного з найулюбленіших моїх письменників), зрештою, в цьому переконався і на його творах, що той майстерно «збудував» в оповіданнях, новелах, повістях свій неповторний Храм Природи. Таким міг його побачити лише автор — «архітектор», звісно, Євген Гуцало, і показати цю красу читачеві. Ігор Дах також художнім словом вибудує свій Храм Природи, яким не може не зачаруватися читач.

Парадокс: Євген Гуцало свого часу працював на Жовківщині, у редакції районної газети. Ігор Дах — родом із Жовківщини, села Лавриків. Однак у творах Євгена Гуцала зображена краса Подільської землі, зокрема Вінниччини, де він народився, а в Ігоря Даха — таки рідної Жовківщини, села Лавриків. Це добре відчутно у текстах. Так що їх об'єднує? Часто — відтворення краси Природи, Храму Природи з позиції дитини. Бо саме в дитинстві ми були спроможними споглядати її емоційніше, ширше, безпосередніше, чисто наївною душею. Ось тоді й конвалія видавалася нам Лісовою Царівною і ми чули кришталевий голос її дзвіночків, а старий порохнявий пень — добрим Дідусем Лісовиком...

Передмову «Тепле сонце поезії» написала до збірки вибраного й нового Ігоря Даха Надія Олемар, член Української асоціації письменників.

Книга ілюстрована фотографіями, репродукціями дипломів, почесних грамот багатьох літературно-мистецьких конкурсів, у яких Ігор Дах ставав призером, лауреатом, а ще — фотокопіями грамот-подяк за активну літературну діяльність, популяризацію рідного слова, духовності, культури.

Читачі ж чекають від Ігоря Даха нових творчих злетів, нових збірок!

Тарас ЛЕХМАН,
журналіст
м. Червоноград Львівської області

«ЦЕ МОЄ МІСТО! РАЙОН НЕ МІЙ...»

Місто — єдність несхожих, — говорив Арістотель. Однак люди, які зібралися в Кримській республіканській універсальній науковій бібліотеці ім. І. Франка на творчу зустріч з письменником-гумористом Юрієм Портовим, були настільки подібні в своїх почуттях до Сімферополя, що хотілося назвати його не світом, яким місто стає, за словами Лоренса Даурелла, коли ти любиш хоч одного з тих, що живуть у ньому, а всесвітом. І приводом для такого публічного освідчення в любові стала презентація двох його нових книг — «Среда обитання» та «Сімферополь. Город, котрий я люблю».

Юрій Портов, справжнє прізвище якого — Рапопорт, живе тут все життя, за винятком перших двох років після народження в м. Гродно Білорусі та півтора року, коли служив в армії недалеко від Криму — в Чаплинці Херсонської області.

— Час — це така категорія, з якою не можна розлучатися, з нею потрібно жити, — говорить він. — Саме тому він і є головним героєм усіх моїх книг.

І як кожен новий день доповнює подіями та справами попередній, так і в його житті траплялися різні кумедні випадки, які він, школярем зачитуючись книгою І. Ільфа та Є. Петрова «Дванадцять стільців», у студентські роки та після закінчення Сімферопольського філіалу Севастопольського приладобудівного інституту майстерно використовував у складі команди Клубу веселих і кмітливих. Вони їздили з друзями на змагання КВК, розповідали один одному веселі

історії, які й дали йому основу для створення гумористичних мініатюр, що звучали в теле- і радіопередачах «С добрим утром!», «Кабачок 12 стільців», виконувалися на естраді Євгеном Петросяном, Юхимом Шифріним та іншими артистами розмовного жанру, друкувалися в журналах «Огонек», «Работница», під рубрикою «12 стільців» у «Літературній газеті», вийшли п'ятьма власними збірниками.

Матеріал для двох нових презентованих книг також нагромаджувався роками в роботі Ю. Портова керівником студентського театру мініатюр, у редакціях газет «Кримський комсомолец», «Республика», «Южный курьер», державній телерадіокомпанії «Крим». Продемонстровані на екрані фрагменти його телевізійного проекту про вулиці міста, в рамках якого вийшло майже п'ятдесят передач, де він у легкій формі проглянутий з гумором та усмішкою досліджував історичне походження їхніх назв і відповідність їм внутрішнього змісту людей, які проживають на них, віртуально оживили опубліковані сторінки, а присутні в залі герої сюжетів, виходячи на сцену, доповнювали їх своїми розповідями та коментарями, що залишилися за кадром ефіру та друку.

Про що б не говорив письменник: з гордістю і гідністю про кращі пам'ятки архітектури, острівці культури і духовності, які потрібно зберегти, чи в'їдливо та ущипливо, лукаво примруживши очі, про символи пам'яток минулих керівників міста на зразок

залишків стіни колишнього ресторану «Асторія», яку лише недавно було знесено і облаштовано на цьому місці сквер Республіки, — завжди у нього це виходить з гумором, по-доброму, бо і сам, за словами виступаючих, добра людина. На нестандартні ситуації в громадському транспорті чи інші казуси на вулиці реагує фразою: «Це моє місто! Район не мій...».

Нові книги Ю. Портова багато в чому присвячені минулій епосі в біографії Сімферополя, атмосферу якої допомогли відчутти на презентації пісні у виконанні групи «Калейдоскоп». І виступаючи, в числі яких були як офіційні особи — заступник голови Верховної Ради Автономної Республіки Крим Григорій Іоффе, Постійний Представник Президента України в АРК Віктор Плакіда, міністр культури АРК Альона Плакіда, так і давні та нові друзі — голова Кримської республіканської організації Національної спілки письменників України Борис Фінкельштейн, телеведучий Борис Левін, письменник і видавець Валерій Басиров, поет-бард Володимир Грачов та інші, дякували музі автора за це звернення до вуличок і будинків улюбленого міста, які рясніють іменами відомих людей. Це надихає, хочеться ні в чому не уступати колишнім знаменитостям, робити добрі справи незалежно від крісла, яке займаєш, не бути в себе вдома чужинцями, впорядковувати середовище проживання і зростати професійно.

У східних народів є вислів: сказане слово

вилітає, а написане — залишається. Саїд Енвер Йилдиз, генеральний директор фірми «Нові технології в освіті», під патронатом якої створена Сімферопольська міжнародна школа, у своєму виступі висловив вдячність Ю. Портову за те, що включив розповідь про неї та деякі інші турецькі компанії, зокрема ті, що працюють у сфері туризму, в свою книгу поряд із матеріалами про відомий за межами Криму завод «Фіолент», дитячий оздоровчий табір «Дельфін», що знаходиться в с. Піщаному Бахчисарайського району, до якого від Сімферополя — п'ятдесят кілометрів. При їх допомозі, а також почесного громадянина Сімферополя, його недавнього міського голови Геннадія Бабенка і випущена у видавництві «Доля» накладом п'ятсот примірників ця чудова книга.

Валентина НАСТІНА

НА УРОК — ДО «ЗІРОК»!

Урок веде Л. М. Панкратова

Н. Шинкарчук передає естафету «Вчителя року»

Л. Панкратова

С. Ковтун

О. Чумакова

Методист міського методичного центру Наталя Манжула (друга праворуч) з «Вчителями року»

Неповторне це відчуття — скинути з пліч кілька десятків і уявити себе в ролі учня! Привітна й усміхнена Любов Миколаївна привіталась, познайомилась із п'ятикласниками і легко, упевнено, й головне, цікаво провела урок із такою, здавалося б, буденною темою — «Звертання». Роль звертань у реченні. Але це був не просто урок — учителька запропонувала всьому класу вирушити у подорож до «Країни Синтаксису». А щоб легше було долати відстань від станції до станції, Любов Миколаївна пообіцяла видавати учням-мандрівникам за кожну правильну відповідь квиточки.

Першою була станція «Знайомство». Тут дітям потрібно було назвати звертання і вгадати, з якої вони казки. Впоравшись із завданням, мандрівники отримали квитки і «поїхали» далі. Наступна зупинка — «Орфографічна». Любов Миколаївна підбрала школярам речення зі звертаннями, навівши рядки з українських народних пісень, де на місці пропущених букв потрібно було вставити потрібні орфограми. І з цим завданням також усі дружно впорались і заслужено отримали квиточки (які, до слова, згодом мають перетворитися на оцінки).

Діти активно та старанно працювали (усім би вчителям таких учнів!), тому, щоб перепочити, вчителька увімкнула їм відеопісеньку, і вони, повторюючи за екраном рухи, танцювали український танок. А потім ще й перевірила їх на уважність: яке звертання звучало в пісеньці? І всі хором відповіли: «Люба Україно!»

А оскільки той день, коли відбувався конкурс, збігся з Міжнародним днем привітань, то на наступній станції «Сімейні традиції» вчителька дала учням творче завдання: написати листівку-привітання своїм рідним, використовуючи звертання.

Наостанок Любов Миколаївна запропонувала дітям гру «Ланцюжок компліментів». Приємно було спостерігати, як дівчатка і хлопчики, звертаючись одне до одного, промовляли приємні, хороші слова. Завжди б так!

Ми переконалися, що вчитель не лише майстерно провів урок, пояснив нову тему, а ще й навчав учнів доброму, шанобливому ставленню до своєї країни, до рідних, до друзів-однокласників, чого так часом не вистачає у житті. Сподобався цей урок-мандрівка і школярам, і членам журі: Галіні Олександрівні Ворониній (до слова, пані Галина — «Вчитель року-2013» і переможниця інтелектуального конкурсу у «Кримській світлиці», де вона виграла ноутбук), Наталії Бадалієвній Алієвій, Катерині Іванівні Грунській. А вже Любов Миколаївна провела його бездоганно, і допомогли їй в цьому такі розумні, кмітливі, активні і виховані дітки!

Крім Л. М. Панкратової, взяли ще участь у конкурсі в номінації «Українська мова і література» вчителі О. М. Чумакова, С. А. Ковтун, Ю. А. Макарина, Е. В. Носальська. Дуже хотілося б побувати на уроках і в них, але хіба ж охопиш неосяжне? Може, колись запросять «Світлицю» в гості у свої школи...

Одразу після конкурсу у вшертть заповненій шкільній актовій залі, де були присутні сімферопольський міський голова В. М. Агеєв, міністр освіти і науки, молоді і спорту АРК Н. Г. Гончарова, начальник управління освіти сімферопольської міської ради Т. І. Сухіна, представники національно-культурних організацій, депутати, методисти, керівники загальноосвітніх закладів, вчителі, відбулась урочиста церемонія нагородження вчителів-переможців. Вважаємо за честь і обов'язок назвати і привітати їх усіх! Ось вони, stolичні кримські педагогічні «зірки»:

— у номінації «Українська мова» перше місце виборола вчителька укра-

Кожен учитель — зірка! «Вчителько моя, зоре світова» — це ж навіть у пісні увічнено. А коли цей учитель ще й переможець професійного конкурсу педагогів, то це вже «зірка» першої величини. Тож уявіть собі, як пощастило тим школярам, котрі ходять до таких «зірок» на уроки!

Минулого тижня справжній педагогічний «зорепад» гостинно приймали у своєму шкільному домі учні, педколектив та директор сімферопольської школи № 30 Наталя Василівна Шинкарчук: тут проходив міський етап Всеукраїнського конкурсу «Учитель року-2014». Увесь навчальний день кращі педагоги міста давали тут свої відкриті уроки, які оцінювало компетентне журі. «Світлиця» завітала на один з таких конкурсних уроків, який провела Любов Миколаївна Панкратова, вчителька української мови і літератури школи № 7, котра, про що ми довідаємося пізніше, стане «срібною» призеркою професійного конкурсу педагогів «Учитель року-2014».

інської мови та літератури НВК школа-ліцей «Відкритий космічний ліцей» Олена Миколаївна Чумакова, друге місце, як ми уже повідомляли, здобула Любов Миколаївна Панкратова (ЗОШ № 7), 3 місце посіла Світлана Анатоліївна Ковтун (НВК «Школа-ліцей» № 17);

— у номінації «Кримськотатарська мова» переможницею стала З. С. Маметова (ЗОШ № 29), друге місце — Л. А. Джемдінова (ЗОШ № 42), третє — З. С. Меджитова (гімназія № 11);

— у номінації «Початкова школа» найкращим педагогом визнана вчителька початкової школи НВК «Українська школа-гімназія» С. В. Римська, друге місце посіла В. В. Силкіна (гімназія № 11), третє — Л. С. Кремпович-Герасименко (НВК «Школа-ліцей» № 3);

— у номінації «Трудове навчання» перемогу здобула О. О. Грушина (ЗОШ № 30), друге місце — С. Д. Шейхмметов (ЗОШ № 42), третє — Е. А. Зоріна (ЗОШ № 40);

— у номінації «Світова література» перемогла Н. С. Володько (ЗОШ № 33);

— у номінації «Література» — вчитель російської мови і літератури ЗОШ № 30 Н. П. Чеботаєва, друге місце — С. Г. Короткова (НВК «Сімферопольський економічний ліцей»), третє — С. М. Абсеямова (ЗОШ № 34);

— у номінації «Географія» перше місце здобула С. В. Чернецька, вчителька географії НВК «Школа-ліцей» № 17, друге — Василенко Т. В. (НВК школа-ліцей «Відкритий космічний ліцей»), третє — Д. Є. Осадчий (НВК «Школа-ліцей» № 3);

— у номінації «Психологія»: перше місце — Ж. В. Кокорева (НВК ім. 10 років Незалежності), друге — Л. Д. Пузіна (ЗОШ № 18), третє — Р. Н. Божок (ЗОШ № 5);

— у номінації «Психологія ДНЗ (дошкільні навчальні заклади)»: перше місце — С. В. Стефанова (ДНЗ № 9), друге — О. П. Курочкіна (ДНЗ № 106), третє — В. С. Гак (ДНЗ № 82);

— у номінації «Директор школи» переможницею було оголошено директора гімназії № 9 Тетяну Валеріївну Коваль.

Усі переможці були відзначені грамотами, грошовими преміями, цінними подарунками. Представники влади дякували вчителям за високий професіоналізм, за самовіддану працю і зобов'язувалися все робити для того, щоб підняти престиж професії педагога, створити для них та школярів достойні умови навчання й роботи. Напевне, найперспективніше з цього приводу висловився присутній на урочистостях голова ГО «Українська громада Криму» Владислав Хмельовський, котрий побажав учителям «європейської» зарплати.

А святковий настрій конкурсантам й усім присутнім створили ведучі церемонії нагородження, котрі вдало підібрали й продемонстрували гос-

Н. Гончарова

В. Агеєв

Т. Сухіна

тям кадри зі старих кінофільмів про школу і вчителів, а також юні артисти із сімферопольських шкіл зі своїми чудовими художніми номерами.

Директор школи № 30 Наталя Василівна Шинкарчук передала статуетку — символ учительського конкурсу — директору НВК «Школа-сад № 15» І. В. Потьомкіній, де через рік відбудеться «Учитель року-2015». Сподівається побувати там і наша «Кримська світлиця», яку напевне ж не випадково називають ще й учительською газетою. Тож до нових зустрічей — у шкільних класах і на газетних сторінках!

Любов СОВИК
Фото В. КАЧУЛИ

Журі (зліва направо): Г. Вороніна, Н. Алієва, К. Грунська

У Гвардійській середній загальноосвітній школі № 1 цього дня було досить багатолюдно. В її актовій залі зібралися вчителі, учні, їхні батьки, представники громадськості та державних установ. Серед присутніх у повному складі були і викладачі кафедри української філології Кримського інженерно-педагогічного університету на чолі з її завідувачем Ніною Грозян.

Колектив кафедри, який на цей раз запросили на святкування Дня української мови та писемності, вже третій рік поспіль пов'язує з цією школою активна творча співпраця. При школі організована філія названої кафедри й курси з української мови та літератури, які успішно працюють. Тож члени кафедри нерідко бувають в школі, обмінюються досвідом роботи, надають методичну допомогу молодим вчителям, беруть участь у різних заходах, організованих школою.

Цього разу в залі запанувала українська мова. Почалося свято з вітання, виголошеного учнями сьомого класу з українською мовою навчання. А далі слово було надане Н. Ф. Грозян, яка від імені кафедри привітала всіх присутніх зі святом і представила залі своїх колеґ-кафедран, розповіла про роботу між кафедрою і підшефною школою, про обопільну співпрацю і участь вчителів школи в заходах, організованих кафедрою, зокрема в науково-практичних конференціях, як-то в останній III Всеукраїнській Шевченківській. Кафедра проводить в даній школі й активну профорієнтаційну роботу, запрошуючи її випускників до вступу в університет, який нині має 7 факультетів та 26 спеціальностей.

Потім слово надавалось іншим гостям. Начальник відділу освіти Сімферопольської районної державної адміністрації С. В. Дмитрова, привітавши всіх зі святом, відзначила успіхи школи в навчально-виховній роботі. Доцент кафедри української філології В. В. Власенко наголосила на ролі рідної мови в піднесенні духовності народу та патріотизму і подарувала школі книгу відомого мовознавця Л. І. Мацько «Українська мова в освітньому просторі». А голова Сімферопольського міського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка П. Р. Власенко відзначив плідну співпрацю кафедри і школи із «просвітниками».

Голова Кримського творчого об'єднання республіканської організації Національної спілки письменників України, поет-лірик і гуморист-сатирик, літературознавець, доцент кафедри Михайло Вишняк, зачитавши вірші, присвячені рідній мові, сказав, що кримські письменники готові бути гостями школи і передав у дар шкільній бібліотеці збірку своїх віршів та підбірки газет «Кримська світлиця» і друкованого органу КРО НСПУ «Літературний Крим», що виходить трьома мовами

«ЯК ХОЧЕШ, ДРУЖЕ, ШАНУ ВСЮДИ МАТИ, НАВЧИСЯ РІДНУ МОВУ ШАНУВАТИ», АБО ТВОРЧА СПІВПРАЦЯ ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

— українською, російською та кримськотатарською. Запрошуючи вчителів та старшокласників на заходи, які проводяться в КІПУ, зокрема до літературно-мистецької вітальні, що діє при кафедрі української філології, гостями якої є письменники і діячі культури та мистецтва, він сказав, що даний університет, в якому навчаються студенти багатьох національностей, став своєрідним оазисом, осередком на теренах Криму, в якому панує й виховується міжнаціональна дружба, гармонія відносин і толерантність.

Виступи поважних гостей межували з номерами художньої самодіяльності як із боку школи, так і гостей із КІПУ. Особливо тепло зустріли учасники свята вітальні подарунки скрипальського ансамблю «Сельсєбїль» із КІПУ, який виконав чотири композиції, та пісні у виконанні студенток університету — «Два кольори» Мавіле Мухтаремової, «Варто чи ні» Мілі Ізотової та «Переманочка» Едіє Аблаєвої. Так само захопили слухачів і виступи вихованців школи, зокрема учениці 10-го класу Ксенія Погорілої з піснею «Мамина сорочка».

Не лишили нікого байдужим і ведучі зустрічі — учні школи, що виявили справжній акторський хист. Бездоганно володіючи українською мовою, вони пополнили присутніх своїм словом. Змінюючи одне одного, по-

слуговуючись фактами історії та поетичними рядками майстрів слова, вони окреслили шляхи розвитку української мови протягом багатьох віків, мови, яка витримала випробування часом попри всі переслідування і заборону царських сатрапів, і потім наступних її душителей — комуністичних ідеологів. Однак вона вистояла і вижила. Нею створене прекрасне мистецтво і література, творіннями якої ми пишаємось. Українська література утвердилася, маючи у своєму активі таких геніальних письменників, як Тарас Шевченко, Іван Франко, Леся Українка, що зробили б честь будь-якій нації.

Наостанок від імені господарів і організаторів заходу виступила директор Гвардійської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 1 А. І. Шепченко. Подякувавши всім, хто сказав добре слово про школу та організаторам святкового заходу, вона відкрила шкільний щорічний етап Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика, запровадивши його учасників до відведеної аудиторії.

Ще довго після закінчення свята його учасники не полишали школу, обмінюючись своїми враженнями від почутого і побаченого.

Михайло ВИШНЕВИЙ

ТИЖДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Чи замислювалися ми, що таке мова? Чи може функціонувати народ без мови? Українська мова — це море, що не має дна і берегів, це безмежне небо. Послухайте хоч кілька українських народних пісень, прочитайте українські твори — і ви

переконаєтеся, яка вона чудова! З нею просто і надійно, це — душа моєї нації. По всій Україні 9 листопада відзначається День української писемності та мови, і наша школа — не виняток. На святковій лінійці, присвяченій тижню української мови, виступали як учні, так і вчи-

телі. До нас в цей святковий день прибули незвичайні гості — літературні герої XIX століття, юні Леся Українка та Олександр Довженко у їхні дитячі роки. На них були і костюми того сторіччя, в якому вони жили: постолі й онучі, солом'яний капелюх, полотняна вишита сорочка у

«Сашка» (його роль зіграв учень 5 класу Василь Ляшенко), український вишитий костюм, фартушок і вінок з польових квітів (роль Лесі Українки зіграла Карина Катрук, учениця 5 класу). Гості привітали всіх присутніх з відкриттям українського тижня. Побажали успіхів у всіх його конкурсах. Розповіли про себе, про свої дитячі роки, як вони вчилися і жили в позаминулому столітті.

Весь тиждень проводилися уроки-презентації. Була виставка малюнків, творчих робіт, читали власні вірші про українську мову. Наш 10 клас теж побував на такому уроці, де ми дізналися багато цікавого про українських письменників-ювілярів 2013 року. Наприкінці

уроку була вікторина, найактивнішим вручили невеликі призи — календарики з портретами цих письменників. Після закінчення тижня української мови багато учнів, починаючи з початкових і закінчуючи старшими класами, отримали грамоти

та подарунки. Організаторами тижня української мови стали Галина Михайлівна Улітїна і Ніна Павлівна Острейко, вчителі української мови та літератури Сонячнодолинської ЗОШ, за що учні висловили їм ширю вдячність.

Катерина ОГАРКОВА,
учениця 10 класу Сонячнодолинської ЗОШ
м. Судак

18.11.2013 08:48

ПАМ'ЯТАТИ – РАДИ МАЙБУТНЬОГО

Упродовж місяця в нашій Штормівській школі-гімназії проходили заходи, присвячені одній з найтрагічніших сторінок в історії України – Голодомору, штучно спровокованому в 1932–1933 роках, під час якого, за різними підрахунками, загинуло від 7 до 10 мільйонів українців.

Ми можемо поставити собі запитання: чи треба ворухити минуле, розповідати молодому поколінню про те, що пережили наші предки? І відповімо: так! Адже якщо немає історії, немає минулого – значить, немає теперішнього. Як інакше навчити наступне покоління не робити помилок, бути гуманнішими і уважнішими один до одного?..

Мета усіх проведених заходів – ознайомлювати учнів з трагічним минулим нашого народу; вчити дітей з повагою ставитися до історії своєї країни, уміти розкривати її як білі, так і чорні сторінки; вшанувати пам'ять мільйонів співвітчизників, які стали жертвами Голодомору; допомогти дітям усвідомити необхідність відновлення історичної справедливості, утвердження в суспільстві нетерпимості до будь-яких проявів насильства.

Усі класи підготували класні години, було проведено історичні читання «Голодомор у художній літературі», оформлено стенд і виставку літератури «Україна пам'ятає Голодомор 1932–1933 років». Також вшановано пам'ять жертв того трагічного періоду «круглими столами», телемарафонами і кінопереглядами.

Заступник директора школи Людмила Анатоліївна Поскрьобишева згадала ті страшні для нації події, коли 8 мільйонів українців було кинуте в жертву побудови радянської імперії. Методами терору, смерті, голодомору, якими не гребували вожді, будувалася держава, в якій потрібно було стерти такі поняття, як нація, українець, мова, культура. Для імперії важливим було створити новий тип радянської людини, якою легко управляти, яка не має своєї громадянської позиції, національної ідентичності.

Учні нашої школи прочитали декілька

поезій, які віддзеркалювали пекельні миті життя наших братів і сестер. Слова, сказані Олександром Бухариною, Веронією Кучинською, Ганною Соколовою, Валерією Поляковою, не залишили нікого байдужим. Кожен із нас глибоко перейнявся сказаним.

Директор школи Богдан Олександрович Яковець зауважив, що якщо ми сьогодні зібралися – значить, пам'ятаємо, знаємо... Бо в нації, яка не шанує пам'ять жертв, не береже своїх героїв, немає майбутнього.

Голодомор 1932–1933 років – трагедія українського народу, злочин тоталітарного комуністичного режиму проти селянства. Саме українських селян тодішня влада вважала ворогом номер один. Адже в українцях з діда-прадіда живе вільний дух козацький.

За підрахунками фахівців, лише Київщина втратила внаслідок Голодомору близько півмільйона своїх мешканців. Навесні 1933 року щохвилини помирало 17 українців, щогодини – 1000, щодоби – 25000! Лише вдумайтеся у ці жахливі цифри!

Нам, нащадкам тих, кому пощастило вижити у страшній «м'ясорубці» тоталітаризму, варто не лише пам'ятати про ці події, а й гордо нести у собі відчуття приналежності до народу України, свято зберігаючи дух волі та свободи у своєму серці...

Після створення художньої композиції на тему Голодомору та представлення історичних фактів, діти запалили свічки пам'яті.

Свої враження від побаченого учні перенесуть у публіцистичний твір та представлять на конкурс статей «Жахливі сторінки нашої історії».

Переможці конкурсу отримають цінні подарунки та почесні грамоти, а найкращу статтю буде опубліковано в районній газеті та у «Кримській світлиці».

Руслан КОНОВАЛОВ,
президент учнівського парламенту
Штормівської школи-гімназії

ДЗВОНИ ПАМ'ЯТІ Б'ЮТЬ У СКРОНЯХ...

«Голодомор 1932–1933 років – одна з найжахливіших сторінок у новітній історії українського народу. Роки державної незалежності України стали часом складного усвідомлення причин, перебігу та наслідків національної катастрофи українців. 28 листопада 2006 року Верховна Рада України визнала Голодомор 1932–1933 років геноцидом українського народу», – такими словами було розпочато виховну годину, присвячену 80-й річниці Голодомору для учнів 6-А та 7-Б класів, проведену 18 листопада 2013 року у Штормівській школі-гімназії.

Хтось може поставити запитання: «Чи не складно учням такого віку осягнути всі масштаби трагедії?». Але хто ж, як не ми, і коли ж, як не сьогодні, почне усвідомлювати себе частиною отих мільйонів замучених, замордованих голодом... Саме тому вчителі Штормівської загальноосвітньої школи-гімназії I–III ступенів Людмила Олександрівна Трунова і Христина Анатоліївна Стороженко з усією відповідальністю підійшли до цього питання і поставили собі мету – донести увесь тягар тих часів до вихованців. Разом із дітьми були підготовлені інформаційні повідомлення про причини, перебіг та наслідки жахливої трагедії, назва якій «геноцид українського народу». Також учні декламували вірші на вшанування пам'яті загиблих.

Пам'ять – нескінченна книга, в якій записано все: і життя людини, і життя країни. Та й багато сторінок впливано кривавим і чорним! 1933 рік... Я вважаю, що учні, незважаючи на свій юний

вік, запам'ятають цей урок надовго. Адже про Голодомор повинен знати і пам'ятати кожен українець, незалежно від віку і статі, бо це лихо є всенародним горем.

Діти дуже глибоко перейнялися почутим, а головне, зрозуміли, що людське життя – велика цінність, хліб наш – це добробут кожного, тому їхнім найголовнішим побажанням було, «щоб ніколи таке нещастя більше не спіткало жодну людину на світі!».

А на закінчення хочу процитувати вірш з класної години:

*Дзвони пам'яті б'ють у скронях,
Їх відлуння летить у вись.
33-й – страшний, голодний,
У майбутнім – не повторись!*
Ганна СОКОЛОВА,
учениця 7-А класу Штормівської школи-гімназії

«РІДНУ ЗЕМЛЮ, ДЕ ЖИВЕМО, УКРАЇНОЮ ЗОВЕМО!»

Вже півтора десятиліття поспіль проводиться в загальноосвітній школі № 40 м. Сімферополя День української писемності та мови, запроваджений Указом Президента Л. Кучми у 1997 році. Не став винятком і цей рік.

Свято на честь української писемності та мови, яке підготувала вчителька української мови та літератури Лілія Олексіївна Бинюкова, пройшло під назвою «Рідну землю, де живемо, Україною зовемо!». Школярам 5–8 класів була представлена літературно-музична композиція, виконавцями якої були учні 8-Б та 11-А класів. За

українським звичаєм хлібом-сіллю зустріли учні директора школи Ольгу Віталіївну Сухачову.

Різноманітне оформлення – газети, вишиті рушники, обереги (верба й калина), висловлювання видатних науковців і письменників про мову стали окрасою свята. Поряд із рідним словом звучали українські пісні «Чорнобривці», «Пісня про рушник», «Два кольори» у виконанні учня 11-А класу Миколи Чемодурова, якому акомпанувала на гітарі Анастасія Таловіна. Мелодійна та неповторна українська мова вибрала в себе гомін лісів, полів,

рік і морів рідної землі. Слова нашої мови переткані вишневим цвітом, барвінком, калиною... Такі свята прищеплюють любов до рідного слова, вчать народній мудрості, привчають берегти свою національну культуру, шанувати традиції свого народу.

Наприкінці заходу виступила директор школи О. В. Сухачова, яка подякувала за організацію і проведення мовного свята у школі.

Юлія ПОБЕГАЙЛОВА,
учениця 11-А класу ЗОШ № 40
м. Сімферополь
На фото: моменти шкільного свята

«ЗМАГАЙМОСЬ ЗА НОВЕ ЖИТТЯ!»

ПОЛОЖЕННЯ ПРО Х ВСЕКРИМСЬКИЙ КОНКУРС УЧНІВСЬКОЇ ТА СТУДЕНТСЬКОЇ ТВОРЧОСТІ, ПРИСВЯЧЕНИЙ УКРАЇНСЬКІЙ ПОЕТЕСІ ЛЕСІ УКРАЇНЦІ

I. Загальні засади

Всеукраїнський конкурс учнівської та студентської творчості «Змагаймося за нове життя!», присвячений українській поетесі Лесі Українці, започаткований відомою громадською діячкою п. Марією Фішер-Слиж (Торонто, Канада), проводить Інститут інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України (Кримська філія), Міністерство освіти і науки, молоді та спорту Автономної Республіки Крим, Всеукраїнське товариство зв'язків з українцями за межами України (Товариство «Україна — Світ»), при сприянні факультету української філології та українознавства Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського, Національної академії природоохоронного і курортного будівництва, Міністерства культури АРК, Ялтинського музею Лесі Українки, за участі Постійного Представника Президента в Автономній Республіці Крим, Федерації профспілок України, Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського, управління освіти Сімферопольської міської ради, Кримської філії науково-дослідного інституту українознавства Міністерства освіти і науки України, Кримського республіканського інституту підвищення педагогічної освіти, видавництва «Світ», Державного підприємства «Таврида», редакції газети «Кримська світлиця», Кримської філії міжнародної організації «Жіноча громада», Сімферопольської організації Союзу українок, Всеукраїнського інформаційно-культурного центру, державних та громадських організацій.

II. Метою конкурсу є:

- сприяння глибшому ознайомленню та вивченню молоддю спадщини великої української поетеси Лесі Українки;
- долучення підростаючого покоління до збереження і розвитку культурної спадщини українського народу шляхом вивчення історії рідного краю, спонукання осмислення державотворчих зусиль нашого народу та його перспектив;
- виховання відповідальності за збереження місцевих пам'яток культури;
- виховання почуття патріотизму, національної гідності та особистої відповідальності за прийдешню нашу Батьківщину.

III. Завдання конкурсу:

- популяризація знань з літератури, історії, культури українського народу;
- виховання в молодого покоління громадян України толерантного і шанобливого ставлення до літературної спадщини українського народу та народів, що проживають на теренах України та Автономної Республіки Крим;
- підтримка учнівської та студентської молоді, яка цікавиться літературою, історією, культурою, традиціями українського народу і ви-

явила здібності до наукових пошуків, написання публіцистичних, художніх та науково-пошукових робіт, художньої творчості, образотворчого мистецтва.

IV. Для організації та проведення Всеукраїнського конкурсу учнівської та студентської творчості «Змагаймося за нове життя!», присвяченого українській поетесі Лесі Українці, створюється організаційний комітет і журі.

V. Умови організації та проведення конкурсу:

1. У конкурсі можуть брати участь учні 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів Автономної Республіки Крим та України різних форм власності, учні та студенти навчальних закладів I-IV рівнів акредитації, які виявили особисте бажання взяти в ньому участь.
2. Конкурс проводиться як творче змагання учнівської та студентсь-

явила здібності до наукових пошуків, написання публіцистичних, художніх та науково-пошукових робіт, художньої творчості, образотворчого мистецтва.

Твори надсилаються до 15 лютого за адресою: 95011, м. Сімферополь, вул. Гоголя, буд. 26, кім. 4, Кримська філія Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України; телефон для довідок: (0652) 62-04-68, 050-190-08-87. Заявка (додаток 3) та твір в електронному варіанті обов'язково дублюється на електронну адресу: lazol65@mail.ru.

Пропоновані теми творів:
* Але в просторі бачу я країну
Осяйну, неначе світло ідеалу,
Неначе світло правди... (Леся Українка);
* Берімося краще до роботи,

Конкурсанти

кої молоді за номінаціями: «Науково-пошукова робота», «Твір», «Декламація», «Інсценізація», «Малюнок», «Аудіовізуальний твір». Мова конкурсу — українська.

3. Конкурс проводиться в чотирьох вікових категоріях: серед учнів 1-6 класів (номінації «Декламація», «Малюнок»), серед учнів 7-9 класів (номінації «Декламація», «Малюнок», «Аудіовізуальний твір»), серед учнів 10-11 класів (номінації «Твір», «Науково-пошукова робота», «Декламація», «Інсценізація», «Аудіовізуальний твір», «Малюнок»), серед студентської молоді (номінації «Науково-пошукова робота», «Твір», «Декламація», «Інсценізація», «Малюнок», «Аудіовізуальний твір»).

Номінація «Твір»

Учасники — учні 7-9, 10-11 класів та студенти.
Жанр творів: есе, відгук, твір-роздум, нарис, етюд, публіцистична стаття, поезія (при наявності достатньої кількості поетичних творів виділяється окремо номінація «Поезія») тощо.
Обсяг твору: 2-5 сторінок форма-

Змагаймося за нове життя! (Леся Українка);
* А в серці тільки ти,
Єдиний мій, коханий рідний краю! (Леся Українка);
* Хто вам сказав, що я слабка,
Що я корюся долі? (Леся Українка);
* — Про що ти думаєш?
— Про прийдешність? (Віктор Гюго)
(Епіграф до вірша Лесі Українки «Коли втомлюся я життям щоденним»);
* Завжди терновий вінець
буде кращим,
Ніж царська корона!
(Леся Українка);
* Мріє, не зрадь! Я так довго до тебе тужила... (Леся Українка);
* Я вийду сама проти бурі
І стану, — поміряю силу!
(Леся Українка);
* Три осені я бачила в Ялті...
(Леся Українка);
* Дискурс кримськотатарської культури у творчості Лесі Українки;
* Кримські мандрівки Лесі Українки.
Можливий вибір вільної теми в рамках конкурсу.

Номінація

«Науково-пошукова робота»
Учасники — учні 10-11 класів, учні та студенти навчальних закладів I-IV рівнів акредитації.

Обсяг роботи: 10-15 сторінок формату А-4 (кегль 14, інтервал 1,5). На титульному аркуші мають бути вказані назва роботи, ім'я та прізвище автора, дата народження, телефон, найменування навчального закладу, ім'я та прізвище педагога, який підготував учасника.

Роботи надсилаються до 15 лютого за адресою: 95011, м. Сімферополь, вул. Гоголя, буд. 26, кім. 4, Кримська філія Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України, телефони для довідок: (0652) 62-04-68, 050-190-08-87. Заявка обов'язково дублюється на електронну адресу: lazol65@mail.ru.

Номінація «Декламація»

Учасники — учні 1-6 класів, учні 7-9 класів, учні 10-11 класів та студенти (при поданні більше 30 заявок на окрему вікову категорію формується окрема група конкурсантів). До декламування пропонуються вірші Лесі Українки, уривки з її драматичних чи прозових творів (відповідно до вікової категорії).

Заявка на участь надсилається до 20 лютого за адресою: 95011, м. Сімферополь, вул. Гоголя, буд. 26, кім. 4, Кримська філія Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України, телефони для довідок: (0652) 62-04-68, 050-190-08-87. Заявка обов'язково дублюється на електронну адресу: lazol65@mail.ru.

Термін та місце проведення: 1 березня 2014 року, Таврійський національний університет ім. В. І. Вернадського (м. Сімферополь, пр. Вернадського, 4, головний корпус).

Номінація «Інсценізація»

Учасники — учні 9-11 класів, учні та студенти навчальних закладів I-IV рівнів акредитації. До інсценування рекомендуються літературні композиції, вірші, фрагменти мовних уривків з драматичних чи прозових творів Лесі Українки (відповідно до вікової категорії).

Умови: тривалість інсценізації — до 10 хвилин, учасники — не більше чотирьох осіб.

Заявки на участь надсилаються до 20 лютого за адресою: 95011, м. Сімферополь, вул. Гоголя, буд. 26, кім. 4, Кримська філія Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України, телефони для довідок: (0652) 62-04-68, 050-190-08-87. Заявка обов'язково дублюється на електронну адресу: lazol65@mail.ru.

Термін та місце проведення: 1 березня 2014 року, Таврійський національний університет ім. В. І. Вернадського (м. Сімферополь, пр. Вернадського, 4, головний корпус).

Номінація «Малюнок» (за життям і творчістю Л. Українки)

Учасники — учні 1-11 класів, учні та студенти навчальних закладів I-IV рівнів акредитації.

Конкурс проводиться в два тури: I тур — заочний: надсилаються малюнки формату А-3 (техніка виконання — за вибором автора) до 20 лютого за адресою: 95011, м. Сімферополь, вул. Гоголя, буд. 26, кім.

4, Кримська філія Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України.

II тур — очний. Термін та місце проведення: 22 лютого 2014 року, Національна академія природоохоронного і курортного будівництва, телефони для довідок: (0652) 62-04-68, 050-190-08-87.

Номінація «Аудіовізуальний твір»

Учасники — школярі 7-11 класів, студенти, автори теле- і радіопередач для молоді.

До участі в конкурсі можуть бути подані теле- та радіопередачі, телефільми, радіопостановки, відеопрезентації обсягом до 30 хвилин.

Теми: «Леся Українка і Крим», «Життя і творчість Лесі Українки в загальноосвітньому контексті».

Носії творів: компакт-диск у форматі mp3 (для радіопрограм, аудіотворів) і avi (для відеотворів).

Термін подання робіт — до 20 лютого за адресою: 95011, м. Сімферополь, вул. Гоголя, б. 26, кім. 4, Кримська філія Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України, телефони для довідок: (0652) 62-04-68, 050-190-08-87. Заявка обов'язково дублюється на електронну адресу: lazol65@mail.ru.

ЗАЯВКА

на участь у Всеукраїнському конкурсі учнівської та студентської творчості «ЗМАГАЙМОСЬ ЗА НОВЕ ЖИТТЯ!», присвяченому українській поетесі ЛЕСІ УКРАЇНЦІ

Інформація

- про учасника Конкурсу:
1. Прізвище, ім'я учасника;
 2. Дата народження, клас;
 3. Школа, навчальний заклад (повна назва);
 4. Номінація;
 5. Назва твору;
 6. Домашній або контактний тел. / факс з кодом для міжміського (міжнародного) зв'язку або стільниковий (мобільний) телефон;
 7. e-mail.

Інформація про вчителя чи консультанта, який підготував конкурсанта:

1. Прізвище, ім'я, по батькові вчителя, консультанта;
2. Місце роботи / посада / категорія / вчене звання / науковий ступінь;
3. Домашній або контактний тел. / факс з кодом для міжміського (міжнародного) зв'язку або стільниковий (мобільний) телефон, e-mail.

Роботи, що не задовольняють вимог даного Положення, до участі в Конкурсі не допускаються.

VI. Нагородження переможців

Переможці конкурсу нагороджуються дипломами та цінними подарунками. Учасники конкурсу відзначаються свідоцтвами учасника та пам'ятними подарунками.

Нагородження переможців відбувається 1 березня 2014 року в Таврійському національному університеті ім. В. І. Вернадського (об 11.00) та у Музеї Лесі Українки в м. Ялта. Реєстрація учасників з 10.00 за адресою: Таврійський національний університет ім. В. І. Вернадського (м. Сімферополь, пр. Вернадського, 4, головний корпус). Телефони для довідок: (0652) 62-04-68; 050-190-08-87.

«ШКІЛЬНА ОСВІТА — 2013»

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту АР Крим оголошує конкурс публікацій у засобах масової інформації «Шкільна освіта півострова — 2013», що стартував з 18 листопада.

Конкурс проходить у рамках Програми підвищення престижу праці вчителя в АРК на 2011-2015 роки з метою пошуку та підтримки талановитих і перспективних авторів. Результати конкурсу буде оголошено в грудні цього року.

Конкурс проводиться в п'ятьох номінаціях: «Кращий телесюжет», «Кращий радіопортрет», «Краща газета публікація», «Краща Інтернет-публікація», «Кращий нарис». У кожній номінації бу-

дуть визначені три призових місця. Переможці Конкурсу отримують дипломи Міністерства освіти і науки, молоді та спорту Криму і цінні подарунки.

Учасниками конкурсу можуть стати журналісти, учні навчальних закладів, студенти, батьки, педагоги, представники громадських організацій.

«СТУДЕНТ РОКУ»

У Сімферополі підбили підсумки конкурсу «Студент року», який пройшов напередодні Міжнародного дня студента.

45 студентів з 15-ти вищих навчальних закладів автономії I-IV рівнів акредитації змагалися в чотирьох номінаціях республіканського туру конкурсу «Студент року»: «Науково-дослідна ро-

бота», «Творчість», «Спорт» і «Громадська діяльність».

Переможці конкурсу «Студент року» нагороджені Почесними грамотами та дипломами Міністерства освіти і науки, молоді та спорту Автономної Республіки Крим, а також сертифікатами на отримання цінних призів.

Захід проводиться вдруге у рамках Програми Автономної Республіки Крим «Молодь Криму» на 2012-2016 роки. Метою конкурсу є виявлення та заохочення креативних, обдарованих студентів, стимулювання соціальної активності студентства, пропаганда та просування в студентському середовищі образу соціально успішної особи, а також формування сприятливого іміджу та підвищення престижу вищих навчальних закладів АРК.

ВИСТАВКА ДИТЯЧИХ МАЛЮНКІВ

У Кримській республіканській установі «Універсальна наукова бібліотека ім. І. Я. Франка» відбулося урочисте відкриття пересувної виставки дитячих малюнків переможців II Всеукраїнського конкурсу малюнків «Національний банк майбутнього».

Захід проводиться з ініціативи Головного управління Національного банку України в Автономній Республіці Крим і за підтримки Міністерства культури АРК. Мета — підвищення рівня знань дітей про Національний банк України, його функції та завдання, а також визначення творчих здібностей у дітей. У конкурсі

взяли участь 3000 дітей з усіх областей України. Від Криму в конкурсі взяли участь близько 30 юних художників з міст і районів півострова. Роботи переможців представлені на діючій виставці.

ДОПОМАГАЄ «БІБЛІОМІСТ»

У Судацькому регіоні провела прес-тур, у рамках якого відбулася зустріч представників республіканських і регіональних ЗМІ з читачами та працівниками Дачнівської бібліотеки.

Бібліотека стала переможцем конкурсу програми «Бібліоміст», що дозволило отримати комп'ютерне обладнання та надати читачам вільний доступ до Інтернету. З відкриттям Інтернет-центру

значно розширився спектр бібліотечних послуг: навчання комп'ютерній грамотності, консультації в пошуку корисної інформації в Інтернеті. Крім того, у бібліотеці можна вирішити питання соціального захисту, працевлаштування, спілкуватися за допомогою електронної пошти та скайпу.

Прес-тур організували за підтримки Міністерства культури Автономної Республіки Крим і Програми «Бібліоміст».

Мета заходу — ознайомлення широкого громадськості з новими послугами, що надаються бібліотеками за допомогою комп'ютерної техніки та вільного доступу до Інтернету.

За повідомленнями Управління інформаційної політики Ради міністрів АРК

«ПИСАТИ ТРЕБА ТАК, ЯК ЛЮДИ ГОВОРЯТЬ!»

АВТОРУ «КАЙДАШЕВОЇ СІМ'Ї» — 175

Іван Нечуй-Левицький — цей вічно нежонатий відлюдник нашої літератури — завжди був постанткою загадковою. 1927 року Валер'ян Підмогильний цю загадку намагався розгадати за допомогою фрейдівського психоаналізу. Виходило, що класик любові квіти, а отже, мав несвідомий потяг до матері, а батька боявся. От і псевдонім собі вигадав — Нечуй, щоб отеч Семен не чув про сина-письменника.

Він народився 25 листопада 1838 року в Стеблеві на Черкащині в родині потомственного священника. Батько був суворий і темпераментний, проповідник і просвітителю, шанував козаччину й Шевченка. Мати — неписьменна, але чутливої душі: не могла дослухати до кінця життя якогось святого й плакала, а малий Іван услід за нею.

Коли йому йшов 13-й рік, мати померла — двічі народжувала двійнят, і це підірвало її здоров'я. Саме на цьому факті згодом будувався психоаналітичний портрет Нечуя. Мовляв, він вважав батька причиною материнної смерті, тому не любив його й боявся.

В автобіографії Нечуй нічим не видає цієї нелюбові. І взагалі — е враження, що боявся він не так батька, як певного повторення долі тих, від кого народився. Бо гостро відчував у собі схожість і на батька, і на матір. Від отця Семена мав схильність до проповідництва, а від матері — надзвичайну вразливість. І не хотів, щоб одна з тих сил погубила в ньому іншу — як то сталося в житті батька й матері. Тому так беріг себе (вічно ходив із парасолькою), тому й не оженився.

Після закінчення Київської духовної академії Іван Левицький кілька років викладав у дівочих гімназіях Царства Польського. І вчителем був непоганим. Однак не оженився. Сам вказував в автобіографії на одну деталь: польську мову тоді викладали з польських шкіл, і він, учитель російської, мимоволі став русифікатором того краю. Це наполювало його вразливу душу: а раптом він повторює батькову долю й ненароком, сам того не бажаючи, губить жіночі душі, й не одну, а багато.

І він попросився на інше місце служби. Його не пускали, та Іван Левицький через скандал — єдиний у своїй службовій кар'єрі — все-таки наповіг і переїхав до Кишинєва. Там і служив до пенсії. В атестаті значилося, що вийшов у відставку статським радником, мав ордени Св. Анни II та III ступеня, Св. Станіслава II ступеня, «в походах і сраженнях против неприятеля не был, в штрафах, под следствием и судом не был, в отпуске и отставке не был». Цей скромний чоловік у 1880-х роках був єдиним

Іван Левицький під час навчання в Київській духовній академії (1861–1865)

з визначних письменників у межах Російської імперії, хто нагадував про те, що українська література ще існує.

Він сповідував культ самотності. У Києві оселився у флігелі на вул. Ново-елізаветинській (тепер Пушкінська, 19). У дворі був садок, невеликий ставок і пасіка. Тут він прожив до 1909 року, коли дім знесли.

Нечуй-Левицький дивував киян своєю пунктуальністю: за його розпорядком можна було звірити годинники. Щодня у визначений час ішов гуляти одним і тим самим маршрутом: нагору до Володимирської, потім до фунікулера й назад Хрещатиком додому, завжди під парасолькою. Спиртного не пив зовсім. Суперечок не любив: хворів по два тижні, коли доводилося з кимось посваритися. Спати лягав рівно о десятій, навіть із власного ювілею пішов спати, не дослухавши вітальних промов.

Один драматург згадував, як читав свою п'єсу в домі Нечуя. Той слухав, а потім у хаті шось клацає й він підстрибував на стільці з криком «Є!». Виявляється, то клацала мишоловка — господар половив на мишей.

Про нього ходили анекдоти: що жур-

нали читав не регулярно, а весь комплект наприкінці року, і потім переказував усім старі новини з тих журналів. Казав: «Ах, як шкода, що такий-то помер, добрий був чоловік!». А той пішов з життя ще рік тому, про нього вже й думати всі забули.

Казали, що в нього бабський характер — недарма ж йому так добре вдалося описати Кайдашиху, бабу Параску та бабу Палажку. У селах над Россою й досі хваляться тим, що прототипи для своїх знаменитих баб Нечуй знаходив саме тут, і кожне село хвалять саме своєю першістю. Він вірив, що «в кожній людині, одколи світ животіє, сидить трохи чорта, трохи й Бога, або в лекого й багата Бога, і отой Бог вижене колись чорта та й прожене його на очерета та болота».

Маячи м'яку вдачу, Іван Нечуй-Левицький показував дивовижну твердість та категоричність, коли йшлося про святі для нього речі. У цьому вдавня в батька-священника. Ще в Кишинєві написав працю «Про непотрібність великоруської літератури для України та Слов'янщини». Ішлося не про те, що ця література «гірша» за нашу — цінував Лескова, Толстого, Островського, особливо Щедрина. Але вважав: російська література потрібна для Росії, а нам потрібна своя. Гріх нашої інтелігенції, на думку Нечуя, саме в тім, що вона виховалася на російській літературі, яка підмінила власну.

Так само категоричним був щодо правопису: «Писати треба так, як люди говорять!». Тому не терпів літеру «ї», писав не «іх», а «йх» і т. ін. У заповідях вимагав, щоб так його друкували «на віки вічні». Правописні нововведення вважав «галицькою змовою». Нагадував інквізитора, готового спалити й власні книжки, якщо там буде ересь: «Хай краще згорять, ніж з отаким правописом!».

Живу мову він знав. Помічав русизми, полонізми й будь-які іншомовні впливи й уникав їх. До речі, вислів «старанно уникав» вважав польським: «Я сказав би: падковито одмикував — це чисто народний київський вираз». Казав не «негативне», а «відкидне», не «позитивне», а «покладне».

<http://gazeta.ua/>

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

ЛИСТОПАД
29

Народилися:
1778 р. — Григорій Квітка-Основ'яненко, український письменник.

1899 р. — Григорій Косинка, український письменник, поет, козак Дніпровської повстанської дивізії отамана Зеленого.

30

1763 р. — судова реформа гетьмана Кирила Розумовського в Україні.

Народилися:
1934 р. — Раїса Іванченко (Іванова), українська письменниця.

1951 р. — Назарій Яремчук, український естрадний співак (тенор). Народний артист УРСР (1987), лауреат Державної премії ім. Т. Г. Шевченка.

Помер:
1983 р. — Анатолій Кос-Анатольський, український композитор.

ГРУДЕНЬ

1

Всесвітній день боротьби зі СНІДом.

1991 р. — Всенародний референдум в Україні. Понад 90% громадян висловилися за незалежність України.

1991 р. — Леоніда Кравчука обрано першим Президентом незалежної України.

1944 р. — наказ Наркомату внутрішніх справ СРСР про створення в його складі Головного управління з боротьби з бандитизмом, одним із завдань якого була боротьба з «націоналістичним підпіллям» у Західній Україні та Прибалтиці.

1989 р. — відбулась зустріч у Ватикані Папи Івана Павла II з керівником СРСР Михайлом Горбачовим, яка започаткувала офіційну легалізацію Української греко-католицької церкви.

Народилися:
1902 р. — Олександра Соколовська, легендарний отаман Маруся.

1909 р. — Анатолій Кос-Анатольський, композитор, народний артист України (1969), депутат Верховної Ради УРСР, лауреат Державної премії УРСР імені Т. Г. Шевченка (1980).

1913 р. — Платон Воронько, поет, письменник, публіцист, драматург.

1918 р. — Георгій Майборода, український композитор, автор опер, пісень, музики до кінофільмів. Брат композитора Платона Майбороди.

2

1015 р. — князь Ярослав Мудрий посів у Києві великокняжий престол.

Народилися:
1840 р. — Михайло Старицький, український письменник (поет, драматург, прозаїк), театральний і культурний діяч.

Перші твори Старицького були надруковані у 1865 р. Старицький був справжнім учителем молодих українських письменників і відіграв велику роль в організації літературного і громадського життя 1890-х рр.

Михайло Старицький переробляв п'єси інших авторів та інсценував прозові твори переважно в той час, коли він очолював українську трупку. Так були написані «Різдвяна ніч», «Утоплена», «Сорочинський ярмарок», «Тарас Бульба», «Циганка Аза», «Чорноморці», «Задвома зайцями» та інші.

Великий внесок зробив Старицький в українську драматургію. Почавши з інсценізації прозових творів та переробок малосценічних п'єс, Старицький написав багато оригінальних драма-

тичних творів, найсильніші з них соціальні драми: «Не судилося» (1883), «У темряві» (1893), «Талан» (1893).

Значну популярність здобула драма «Ой, не ходи, Грицю, та й на вечорниці» (1890).

Особливе значення мають його історичні драми: «Богдан Хмельницький» (1897), «Маруся Богуславка» (1899).

В історії української драматургії Старицький відзначається як видатний майстер гострих драматичних ситуацій і сильних характерів.

1951 р. — Степан Гальябарда, поет, заслужений діяч мистецтв України.

3

1932 р. — постановою Ради народних комісарів УСРР заборонено торгівлю м'ясом і худобою в областях України, які ухилиються від виконання плану заготівлі м'яса. Постанова стала однією з причин Голодомору.

2004 р. — Верховний Суд України ухвалив рішення, згідно з яким результати виборів Президента України 21 листопада 2004 року визнано сфальсифікованими.

Народився:
1722 р. — Григорій Сковорода, просвітителю, гуманіст, філософ, поет і музикант. Переслідуваний світськими та духовними властями, з 1770-х років вів життя мандрівного філософа.

Помер:
1848 р. — Євген Гребінка, письменник, педагог, видавець.

4

1938 р. — у Хусті відбувся I з'їзд «Карпатської Січі», воєнізованої організації, створеної на Закарпатті членами ОУН.

1939 р. — Президія Верховної Ради СРСР ухвалила указ про розмежування областей між УРСР і БРСР, за яким Україна втратила Берестейщину.

1987 р. — Рада Міністрів СРСР ухвалила постанову «Про обмеження прописки кримських татар у ряді населених пунктів Кримської області та Краснодарського краю».

1992 р. — IV Всеукраїнський з'їзд Народного Руху України перетворив НРУ у політичну партію, а її головою обрав В'ячеслава Чорновола.

Народилися:
1878 р. — Олександр Олесь, український письменник.

1963 р. — Сергій Бубка, український стрибун з жердиною, олімпійський чемпіон (1988), єдиний шестиразовий чемпіон світу (1983-1988), 35-разовий рекордсмен світу.

Помер:
1803 р. — Петро Калнишевський, останній кошовий отаман Запорозької Січі (1762, 1765-1767), заарештований в 1775 р. після зруйнування російськими військами Нової Січі і засланий до Соловецького монастиря, де 26 років провів у в'язничній ямі.

5

1917 р. — у Києві відкрито Українську державну академію мистецтв. Першим її ректором став графік Георгій Нарбут.

1994 р. — в обмін на відмову України від ядерної зброї в Будапешті підписали меморандум про надання Україні гарантії безпеки з боку ядерних держав США, Великої Британії та Росії.

2001 р. — розпочався перший Всеукраїнський перепис населення.

1931 р. — народився Григор Тютюнник, український письменник.

«ЦАРІВНА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ»

27 листопада виповнилося 150 років з дня народження видатної української письменниці Ольги Кобилянської. Бібліотека-філія № 7 ім. Т. Г. Шевченка провела літературний вояж «Гірська орлиця» для учнів 10 класу ЗОШ № 18 м. Сімферополя.

Бібліотекар Наталя Садій ознайомила присутніх з біографією і творчістю Ольги Кобилянської. Провела огляд творів письменниці, представлених на виставці-персоналії «Ольга Кобилянська — царівна української літератури».

Письменниця Ольга Кобилянська зробила значний внесок у розвиток української соціально-психологічної прози. Її погляди сформувалися під впливом як європейського романтизму, так і української та російської літератури кінця XIX — початку XX століття. Талант письменниці представлений творами «малої прози»: «Природа», «Некультурна», «До світа».

Вона була серед тих, хто вперше в українській літературі звернувся до теми рівноправності чоловіків і жінок, створивши образи жінок-інтелігенток у повістях

«Нюба», «Царівна», «За ситуаціями».

Письменниця зверталася і до теми «інтелігенція і народ», що знайшло своє відображення в романі «Апостол черні». Найвідомішими творами Ольги Кобилянської стали повісті «Земля» і «В неділю рано зілля копала...».

Квінтесенцією всієї творчості письменниці можна вважати вічний і нестримний пошук гармонії та краси, невгасиме прагнення до досконалості і рівноваги, що створює атмосферу незвичайного, високого, загадкового,

а персонажів наділяє характером сильної, непересічної особистості, тонкою психологічною конструкцією. Все це забезпечило її вагомий внесок у становлення раннього українського модернізму, її новаторську роль в рідній літературі.

Сучасне літературознавство справедливо відводить О. Кобилянській місце одного з перших українських авторів-модерністів, чий художній досягнення показави європейський рівень української літератури кінця XIX — початку XX століття.

Наталя КАРЖАВІНА, завідувач бібліотеки-філії № 7 ім. Т. Г. Шевченка

ОСВІТА І КУЛЬТУРА — БЕЗ КОРДОНІВ!

Журналіст і громадський діяч Микола Солоненко з Коломиї вже добре відомий читачам «Кримської світлиці» і взагалі кримчанам: з його легкої руки минулого літа кримські школярі, лауреати Лесиного конкурсу «Змагаймося за нове життя!», блискуче представляли Крим у мистецькому фес-

тивалі «Золоті зерна одного колоса», започаткованому донькою Прикарпаття Марією Фішер-Слиж, який проходив у Коломиї. Та пан Микола на цьому не зупинився: він просуває мистецьку освітньо-культурологічну ідею далі, в закордоння, тож цілком можливо, що вже наступного року юні

кримські таланти представлятимуть Крим і Україну в найближчій нашій європейській сусідці — Польщі. Саме звіди Микола Солоненко надіслав до «Світлиці» низку своїх репортажів у рамках культурологічного проекту «Дайте руки, юні друзи, серце к серцю найприпадає...», один з яких ми пропонуємо увазі читачів.

«ДАЙТЕ РУКИ, ЮНІ ДРУГИ, СЕРЦЕ К СЕРЦЮ НАЙ ПРИПАДЕ...»

Такий освітньо-культурологічний проект започаткований з нагоди вшанування пам'яті першого речника національного відродження західноукраїнських земель Маркіяна Шашкевича і спрямований на вивчення та збереження духовної скарбниці і національної культурно-історичної спадщини українського народу.

Заручившись шляхетною метою, нам, українцям, легше буде розвивати національну культуру й пізнавати культурні надбання інших народів. Дозволить ближче ознайомитися з творчістю майстрів мистецтв, відомих творчих колективів, обдарованої учнівської та студентської молоді.

Наша українська національна різноманітність — це наше багатство. Це золотий фонд європейської цивілізації. Це візитівка і шлях до успішного формування української державницької нації.

Перемисьль

ПЕРЕМИШЛЬ — КНЯЖЕ МІСТО НАД СЯНОМ

Сяє позолота куполів, річка виблискує, як дзеркало, срібляться соснові кроки. Осінні листя, що золотом засипає вулиці давньої столиці Червоної Русі, нагадує нам про героїчні і драматичні часи перемиської землі — духовного осердя нашого народу й української присутності у рідному краї. Про Перемишль згадає преподобний Нестор Літописець у найвидатнішій пам'ятці літописання Київської Русі «Повість минулих літ». Звідси, з руського міста на межі Карпатського підгір'я і Надсянської низовини, веселковими барвами зазвучав національний гімн «Ще не вмерла України». З цією величною піснею на вустах здійснили свій героїчний чин під Крутами колишні учні перемишльської української гімназії Григорій Піпський та Іван Сорокевич.

Зустрівся я з паном директором Комплексу загальноосвітніх шкіл № 2 імені Маркіяна Шашкевича в Перемишлі у його скромно, але зі смаком обладнаному кабінеті. Незважаючи на зайнятість, магістр Петро Піпка знайшов час для спілкування. «Історія перемишльської школи імені Маркіяна Шашкевича, — розповідає пан Петро, — бере свій початок від 1911 року, коли з ініціативи місцевого Братства св. Миколая і Українського педагогічного товариства та з нагоди 100-ої річниці від дня народження Маркіяна Шашкевича розпочала діяльність семикласна всенародна школа, яку стали називати «Шашкевичівка».

Разом з паном директором ми відвідали Український військовий цвинтар у Пикуличах, де знайшли свій останній спочинок старшини і козаки Дієвої армії УНР, стрільці УГА, вояки УПА — понад дві тисячі учасників визвольних змагань. Віддали шану визначним українським діячам на головному цвинтарі міста по вул. Ю. Словацького: провіснику нової епохи національного відродження о. Івану Могильницькому, першому директору царсько-коро-

лівської II Гімназії у Перемишлі доктору Григорію Цеглинському, доктору Теофілю Кормошу, фундатору побудови Народного дому в місті над Сяном, письменниці Уляні Кравченко, блаженним священномученикам Йосафату (Коциловському) і Григорію (Лакоті).

Сьогоднішнє місто волею долі стало частиною історії багатьох народів, поєднало культуру Сходу і Заходу та визначило сучасне обличчя Перемишля. Унікальні витвори архітектурного мистецтва: Архикафедральний собор св. Івана Хрестителя УГКЦ, храм Успіння Пресвятої Богородиці Автокефальної Православної церкви у Польщі, Архикафедральний собор Успіння Пресвятої Богородиці і Івана Хрестителя римсько-католицької церкви, Український Народний дім створюють атмосферу автентичності різних епох.

«Воскресла із небуття церква Співстраждання Пресвятої Богородиці монастиря отців Василіан у Перемишлі, — розповідає отець Юліан Коваль, ігумен Перемишльської обители. — З Божою допомогою та заступництвом покровительки храму — Пресвятої Богородиці, жерт-

Магістр Петро Піпка

водавців, людей доброї волі, василіанської спільноти відновлена церква стала свідченням історичного буття українців на Перемишльській землі». Натхненно і велично звучать пісенспіви хору монастирського храму та лунає під куполом: «Ще молимося за Богом бережений народ наш, за правління і за всевійсько українське».

Замки, монастирі, палаци, костели, церкви, синагоги, фортифікаційні споруди, пам'ятники. Висота інженерного мистецтва, багатство композиційних форм сягають вершин зодчества, утворюючи єдиний

величний художній ансамбль міста-музею.

Славною принадою Перемишля став пам'ятник звитяжному вояку царсько-королівської армії Габсбурзької імперії Йозефу Швейку. На честь знаменитості у Перемишльській фортеці відбувається щорічний Міжнародний фестиваль мистецтв «Форт. Місія». Іменем легендарного героя відомого роману Ярослава Гашека називають кафе, піцерію, готують вишукані страви та медяники із зображенням бравого солдата Швейка. Перемишль — місто легенд та історій. Українські народні оповідання, польські перекази, єврейські притчі — грані великої історії гостинного міста, до якого хочеться повертатися ще і ще. Щира вдячність організаторам освітньо-культурологічного проекту «Дайте

Отець Юліан Коваль

руки, юні друзи, серце к серцю найприпадає...» велимишановному панству, заслуженому вчителю України, методисту вищої катедорії Інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОН України (Кримська філія) Тетяні Захаровій з міста Сімферополя та Іванові Сирику, голові Щецинського відділення Об'єднання українців у Польщі за

надану можливість відвідати українські громади у Перемишлі, Кракові, Варшаві і Щецині.

Окрема подяка співробітницю Українського Народного Дому в Перемишлі панні Анничці Зельвак за те, що не шкодувала сил і часу спрямувати свій талант на нашу спільну справу.

Микола СОЛОНЕНКО
Коломия — Перемишль

Автор біля пам'ятника легендарному Швейку

ТИМ ЧАСОМ...

У ПОЛЬЩІ ВІДЗНАЧИЛИ «УКРАЇНІЗАЦІЮ» НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

У польських вищих навчальних закладах з 2005 року уп'ятеро (до 10 тис.) збільшилася кількість студентів з України, що у Польщі вважають справжньою «українізацією». Про це йдеться у дослідженні «Іноземні студенти в Польщі — 2013», підготовленому варшавською освітньою фундацією «Perspektywy», повідомляє власний кореспондент Укрінформу.

«Швидко збільшується кількість студентів з України й усе частіше говорять про явище «українізації» польських навчальних закладів. З 2005 року їхня кількість зростає уп'ятеро!» — наголошують автори дослідження. При цьому зазначається, що за кількістю студентів з України Польща випередила Ні-

меччину і стала другим після Росії напрямом, куди українці приїжджають навчатися.

Станом на 2013 рік у Польщі найбільше навчається українців (майже 9,8 тис.), білорусів (близько 3,4 тис.), а також норвежців (1,5 тис.), іспанців (1,3 тис.) та шведів (1,1 тис.). Іноземні студенти як напрям навчання найчастіше обирають медицину (понад 30%), економіку та бізнес (25%), а також соціальні (16%) та технічні дисципліни (13%).

Загалом у Польщі на сьогодні навчається понад 29 тис. іноземних студентів із 142 країн світу, що на 17% більше, ніж торік. Ця група становить 1,74% від загальної кількості студентів у РП. Як підкреслюється в дослідженні, поки що цей відсоток є значно меншим, не лише ніж у США чи країнах Західної Європи, але й у сусідніх Чехії, Словаччині чи Латвії, Литві й Естонії.

Орієнтовний внесок іноземних студентів у польську економіку на сьогодні становить приблизно 100 млн. євро на рік.

ОФОРМИТИ ПЕРЕДПЛАТУ на всеукраїнську загальнополітичну і літературно-художню газету «Кримська світлиця» та інші культурологічні видання ДП «Національне газетно-журнальне видавництво» (газету «Культура і життя», журнали «Українська культура», «Український театр», «Театрально-концертний Київ», «Музика», «Пам'ятки України: історія та культура») можна в будь-якому поштово-відділенні зв'язку України. У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на ці видання можна через сайт www.presa.ua на сторінці «Передплата On-Line». Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії можна за адресою — <http://presspoint.ua/>. Така послуга доступна в будь-якій країні світу. Довідки за тел.: (044) 498-23-64; e-mail: nvu.kultura.porhun@gmail.com